

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА МЛАДЕ ОПШТИНЕ КРУПАЊ 2011-2015

Крупањ септембар 2010. године

САДРЖАЈ

Одељак 1	УВОД
1.1	Уводна реч Председника
1.2	Канцеларија за младе општине Крупањ
1.3.	Савет за младе
Одељак 2	Принципи и вредности
Одељак 3	Контекст
3.1	Географски подаци
3.2	Демографски подаци
3.3	Анализа кључних актера
3.4	Анализа постојећих ресурса
3.5	SWOT анализа
3.6	Пресек стања и положаја младих
3.7	Циљне групе
Одељак 4	ПРИОРИТЕТИ
4.1	Стратешки правци
4.2	Општински приоритети
Одељак 5	Повезаност са другим стратешким документима
5.1	Повезаност са Националном стратегијом за младе
5.2	Повезаност са другим локалним стратегијама
Одељак 6	Механизми имплементације
Одељак 7	Промоција активности дефинисаних ЛАП-ом

АНЕКСИ	
Анекс 1	Акциони план за 2011. годину
Анекс 2	Акциони план 2012 – 2015. године

1.1 Уводна реч Председника општине

Пред нама је стратешки документ у области омладинске политике на нивоу општине Крупањ, настао као резултат велике подршке, сарадње и помоћи Министарства омладине и спорта Републике Србије са нашом општином, Канцеларијом за младе и младима уопште.

Делећи мишљење министарке омладине и спорта госпође Снежане Самарцић-Марковић да су "млади најбитнији ресурс државе, па и сваке средине, у који треба улагати", општина Крупањ је по први пут, на одговарајући и систематски начин, утврдила правце, приоритете и циљеве у будућем петогодишњем периоду имплементације Локалног акционог плана (ЛАП-а) за младе, како би у оквиру својих надлежности и могућности помогла младима, да добар део тих циљева и приоритета остваре, и да део својих будућих планова спроведу у развијенијем, уређенијем и успешнијем Крупању.

Искрено се надам да смо ЛАП-ом поставили темеље неке боље и перспективније будућности за младе наше општине, да су године искушења и тешкоћа за нама, и да брига о младима као будућим носиоцима развоја општине, постане наше заједничко и стратешко опредељење. Крупањ у наредних пет година видим као место, у којем ће млади преузети већу одговорност и учешће у животу општине, остварујући тако своје планове и циљеве. Општина ће са своје стране настојати да им омогући све потребне услове и помоћ за остваривање тих циљева и побољшање њиховог положаја..

Остаје нам на крају, да са речи пређемо на дела и константан рад, да са мноштва проблема са којима се млади сусрећу у нашој општини, пређемо на конкретно и практично решавање зацртаних циљева у оквиру ЛАП-а за младе.

Резултати тих зацртаних циљева у наредном периоду, биће најбољи путоказ и показатељ, колико смо у томе заједнички успели.

Председник општине

др. Саво Дорић

1.2. КАНЦЕЛАРИЈА ЗА МЛАДЕ

Канцеларија за младе (КЗМ) општине Крупањ основана је одлуком општинске скупштине крајем 2008.године,када су општина Крупањ и Министарство омладине и спорта потписале уговор о реализацији пројекта "Канцеларија за младе општине Крупањ".

Том приликом је Министарство омладине и спорта обезбедило наменска средства за опремање,обезбеђивање услова и спровођење пројектних активности неопходних за почетак рада канцеларије.

Почетком јуна месеца 2009.године,канцеларију за младе су свечано отворили госпођа Зорица Лабудовић-шеф Националне канцеларије за младе,госпођица Ана Марковић-регионални координатор за Колубарски округ и господин Саво Дорић-председник општине Крупањ.

Преознавајући младе као незаменљив ресурс развоја и потенцијал друштва у будућности,формирајући канцеларију за младе,тежило се циљу да се младима у овим тешким и изазовним временима,помогне у остваривању њихових права и прохтева,како у квалитету живота младих,тако и у адекватном одговарању на део потреба младих у нашој локалној средини,као што су:активније и продуктивније коришћење њиховог слободног времена,правовремено и квалитетно информисање о садржајима за младе-размена информација,оснаживање појединаца и омладинских група-повећање видљивости њиховог рада,акција и догађаја,успостављање сарадње са организацијама које се баве младима из ближе и шире околине и слично.

Кроз канцеларију за младе,млади треба да добију:разумевање и подршку,подстицај на активно учешће у животу њихове локалне заједнице,признавање и уважавање њихових права,интереса и потреба,приступ информацијама,материјалне и техничке ресурсе,физички простор за реализацију својих пројеката,иницијатива,идеја и слично.Зато канцеларија за младе треба да представља својеврсни локални сервис за све младе у нашој заједници.

Да би одговорила на неке од изазова са којима се млади у данашње време суочавају,и да би створила право окружење за њихов развој,локална канцеларија за младе треба да:

- буде служба локалне-општинске управе;
- има дугорочну политику;
- је заснована на сагласности свих заинтересованих страна;
- управља међусекторским спровођењем стратегија за младе и локалног акционог плана;
- је креирана дијалогу са младима;
- прилагођена локалној заједници;
- сарађује са надлежним институцијама;
- брине за све младе људе у заједници.

Канцеларија за младе усмерена је на деловање:она треба да покреће све оне који се баве омладином да заједнички раде,како би остварили један дугорочан,стратешки утицај на њихову будућност.

Канцеларија за младе намењена је младима узраста од 15 до 30 година,у складу са дефинисаним условима из Националне стратегије за младе Републике Србије,усвојене 9.маја 2008.године,која под младима подразумева особе наведеног узраста.

Канцеларија за младе одговорна је у свом раду,свом оснивачу-локалној општинској управи,затим Министарству омладине и спорта Републике Србије,регионалном координатору канцеларија за младе,младим људима и свим заинтересованим и одговорним странама.

У циљу остваривања пројектованих активности, циљева и задатака, канцеларија за младе општине Крупањ је у досадашњем периоду, спровела следеће активности:

Јун 2009.

- свечано отварање канцеларије, званичан почетак рада канцеларије;
- учешће на дводневном семинару "Млади у акцији" у Ваљеву, у циљу упознавања младих за писање пројеката у ЕУ формату;
- посета Оље Пантић-саветнице за образовање испред USAID-овог програма за планирање и реаговање у ванредним ситуацијама и јачање економске сигурности;
- успостављен контакт са организацијом "Грађанске иницијативе" из Београда.

Јул 2009.

- посета општини Бачки Петровац и тамошњој канцеларији за младе;
- успостављена сарадња са групом "Хајде да..." из Београда.

Август 2009.

- посете канцеларијама за младе града Лознице и општина Осечина и Љубовија, у циљу бољег упознавања и могућношћу успостављања сарадње и заједничких пројеката;
- обележавање Међународног дана младих;
- учешће на конкурс Министарства омладине и спорта "Финансирање израде локалних акционих планова за младе".

Септембар 2009.

- потписан протокол о сарадњи између УГ "Добри људи" из Ваљева, УГ "Искра" из Лознице и седам канцеларија за младе из Мачванског и Колубарског округа, у циљу реализације пројекта ИПОН-Иницијатива младих против наркоманије, подржаног од стране Министарства омладине и спорта Републике Србије;
- одржана дводневна обука за 20. младих људи из наше општине као будуће помоћне судије, у оквиру одржавања рели трке у нашој општини;
- у Министарству омладине и спорта на Новом Београду потписан уговор са нашом општином о реализацији пројекта "Канцеларија за младе општине Крупањ", у циљу израде локалног акционог плана за младе (ЈАП);
- потписан уговор са УГ "Светионик" за реализацију заједничког пројекта "Уз мало додатног знања и вештине-лакше до посла", намењеног омладинском предузетништву. Пројекат финансирало Министарство омладине и спорта (МОС).

Октобар 2009.

- учешће 35. младих људи из наше општине као судија и редара у рели трци у организацији АСК "Гага" и општина Крупањ и Осечина, бодованој за првенство Србије;
- учешће на семинарима у организацији USAID-а и "Кромер-групе" из Београда у Сремским Карловцима, посвећен медијским наступима, односима са јавношћу и информисању; као и на семинару у организацији МОС-а и агенције "Сребр-туш" у Београду, сличног карактера и тематских области;
- учешће четворо средњошколаца из наше општине на семинару у Лозници, у оквиру пројекта "Уз мало додатног знања и вештине-лакше до посла".

Новембар 2009.

- учешће на завршној конференцији пројекта Сталне конференције градова и општина(SKGO) "Подршка јачању грађанског учешћа у Србији-друга фаза" у Београду;
- именована Радна група за израду ЛАП-а,започети консултативни састанци у процесу израде ЛАП-а;
- полазници семинара из омладинског предузетништва учествовали на сајму омладинског предузетништва у Крагујевцу;
- учешће на семинару у организацији USAID-овог програма за планирање и реаговање у ванредним ситуацијама и јачање економске сигурности,и групе"Буди свој човек" из Београда,посвећеног предузетништву за 18.координатора канцеларија за младе широм Србије;
- организовано предавање за 15.ученика основне и средње школе-будуће вршњачке едукаторе на тему "Дрога,психоактивне супстанце,НIV-твоје НЕ мења све"-у склопу обележавања 1.децембра-Светског дана борбе против сиде.

Децембар 2009.

- обележен 5.децембар-Међународни дан волонтера,трибином "Волонтирањем помажем";
- спровођење пројекта "Здрав стил-мој стил" у средњој школи од стране волонтера наше канцеларије и волонтера УГ "Искра" из Лознице;
- састанак пројектног тима за израду ЛАП-а;
- промоција филма "Оставштина за будућност" у склопу пројекта "Здрав стил-мој стил".

Јануар 2010.

- концерт акустичне гитаре-ученика средње школе;
- извршена анкета на узорку од 130.младих о проблемима и потребама младих наше општине.Добијени подаци су веома значајни у процесу израде ЛАП-а за младе;
- организован одлазак 10.младих пољопривредника на 7.Светосавски сајам за дошколовање младих пољопривредника у Београд;

Фебруар 2010.

- учешће на едукативно-информативном тренингу за представнике локалних самоуправа и канцеларија за младе у Лозници на тему "Промоција дебате о социјалној укључености у Србији";
- гости наше канцеларије били су представници Ресурс центра за рад са младима "Школа мира" из Крагујевца;
- одржано предавање из области животног осигурања "Поглед у будућност";
- састанак пројектног тима за израду ЛАП-а.Сортирани,класификовани и презентовани резултати анкете међу младима наше општине.

Март 2010.

- организована школа глуме при Позоришту за младе.Пробама се прикључило 25.младих,углавном средњошколаца;
- потписан Меморандум о сарадњи са USAID-ом из области омладинског предузетништва;
- вршњачка обука и презентација у средњој школи у оквиру пројекта "Уз мало додатног знања и вештине-лакше до посла";
- радна група дефинисала приоритете и циљеве при изради ЛАП-а.

Април 2010.

- одржан Васкршњи турнир у кошарци;
- обележен 7.април-Светски дан здравља;
- посета канцеларији за младе Лозница,одржан састанак са представницима GLOBAL PROJECT AGENCY-EURO 26;
- учешће на конференцији "Европска перспектива младих" у Београду,у организацији МОС-а и Балканског фонда за политичку изузетност;
- поводом 22.априла-Дана планете земље-бициклическо-еколошко друштво "Еко-бајк" организовало акцију чишћења природе у оближњем излетишту Змајевац;
- одржан дводневни семинар-тренинг за 20.полазника у организацији USAID-а из омладинског предузетништва.На крају тренинга полазницима подељени сертификати,
- на великој сцени Дома културе изведена представа "Никад хероин" у продукцији удружења "Добри људи" и Акт театра из Ваљева.Представи присуствовало 350.гледалаца,махом ученика средње школе и осмог разреда основне школе.

1.3. САВЕТ ЗА МЛАДЕ

Одлуком Скупштине општине Крупањ, у августу 2008. године формиран је Савет за младе општине Крупањ. Савет за младе:

- иницира и учествује у изради омладинске политике у области образовања, спорта, коришћења слободног времена, повећања запослености, информисања, активног учешћа, обезбеђивању једнаких шанси, здравства, културе, равноправности полова, спречавању насиља и криминалитета, приступа правима, одрживог развоја и животне средине и другим областима од значаја за младе;
- учествује у изради посебних локалних акционих планова и програма у сагласности са Националном стратегијом за младе;
- прати остваривање акционих планова и програма за младе и локалне омладинске политике;
- доноси закључке и даје мишљења о питањима из своје надлежности и о њима обавештава органе општине;
- даје мишљење на предлоге прописа и одлука које доноси Скупштина општине у областима значајним за младе;
- усваја годишње и периодичне извештаје о остваривању локалне омладинске политике и локалних акционих планова и програма за младе и подноси их Скупштини општине, Председнику општине и Општинском већу;
- иницира припрему пројеката или учешће у програмима или пројектима за младе у циљу унапређења положаја младих и обезбеђења остваривања њихових права која су у надлежности општине;
- координира и подстиче сарадњу између општине и омладинских организација и удружења и пружа помоћ у реализацији њихових активности;
- координира и подстиче остваривање међуопштинске сарадње која се односе на омладину и о томе обавештава органе општине;

Чланове Савета за младе општине Крупањ, чине

Ред бр.	СТРУКТУРА САВЕТА ЗА МЛАДЕ	
	Име и презиме	Институција
1	Љиљана Марковић-председник Предраг Вилотић-заменик	конфекцијски техничар професор
2	Вида Пантелић-члан Марко Цветиновић-заменик члана	професор студент
3	Катарина Живановић-члан Александра Дамњановић-заменик	текст. техничар пољопр. техничар
4	Владимир Петровић-члан Саша Мијић-заменик	предузетник пчелар
5	Драгана Милићевић-члан Милена Васиљевић-заменик	радник социјални радник
6	Александар Миловановић-члан Зоран Обрадовић-заменик	студент електртехничар
7	Новак Недељковић-члан Милорад Маринковић-заменик	техничар маш. техничар

Израда и развијање локалног акционог плана за младе подразумевао је широк консултативни процес,уз укључивање великог броја актера-почевши од наших младих суграђана,стручних лица из јавног цивилног сектора,као и представника институција.

Носиоци активности у процесу израде ЛАП-а за младе је општина Крупањ,Министарство омладине и спорта и Канцеларија за младе.Одлуком Општинског већа ,формирана је радна група за израду ЛАП-а за младе.Чланови радне групе су:

- 1.Предраг Вилотић-заменик председника Савета за младе-председник;
- 2.Андријана Матић-Национална служба запошљавања;
- 3.Љубица Исаиловић-Радић-Дом здравља Крупањ;
- 4.Перица Јовановић-Дом културе "Политика";
- 5.Драган Недић-средња школа-спорт;
- 6.Дарко Мићић-полицијска станица Крупањ;
- 7,Раденко Живановић-Канцеларија за младе.

Радна група је у свом раду одржала неколико заједничких састанака,укључујући у свој рад представнике општинских институција,који се по својој вокацији баве младима,друштвене и спортске организације,удружења грађана,ученике и студенте,и остале заинтересоване појединце.

Овим путем се захваљујемо свим учесницима који су дали допринос изради овог плана. Наравно,највећа захвалност припада онима који су уложили највише енергије и знања у изради овог документа,члановима радне групе.Посебну захвалност дугујемо волонтерима и анкетарима у оквиру испитивања потреба и проблема младих ,младима из градске и сеоских средина,који су давали своје предлоге и сугестије,које су постале саставни део документа.Такође,велику захвалност дугујемо институцијама и удружењима из општине,на разумевању и помоћи током рада:општинској управи,средњој и основним школама у општини,спортким савезима и клубовима,невладиним организацијама и удружењима грађана,запосленима у Националној служби запошљавања,Дому културе,Дому здравља,Центру за социјални рад,и свим осталим појединцима који су добронамерним саветима и предлозима,помогли у изради овог значајног документа.

И на крају,посебну захвалност дугујемо Министарству омладине и спорта које је финансијски подржало израду ЛАП-а за младе у општини Крупањ,који ће представљати документ од велике важности не само за младе у општини,већ и за све грађане општине.

Одељак 2 ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Локални акциони план за младе општине Крупањ, у току свог рада и креирању мера за побољшање статуса младих, користиће принципе по којима је рађена Национална стратегија за младе, јер произилазе из принципа чији су основ Устав Републике Србије, Универзална декларација о људским правима, Конвенција Уједињених нација о правима детета са Протоколима, Конвенција Савета Европе о људским правима и основним слободама и Међународни пакет о грађанским и политичким правима.

Принципи локалног акционог плана су:

- **Поштовање људских права** – Обезбеђује се да сви млади имају иста права без обзира на пол, расу и националну припадност, религијско и политичко опредељење, сексуалну оријентацију, социјални статус, као и функционалне сметње/инвалидитет. Обезбеђују се равноправне могућности за развој младих засноване на једнаким правима, а у складу са потребама, властитим изборима и способностима.
- **Равноправност** – Омогућава се да сви млади имају право на једнаке шансе, на информисање, на лични развој, доживотно учење, запошљавање у складу са разноврсним сопственим карактеристикама, изборима и способностима. Обезбеђује се поштовање родне равноправности, недискриминације, слободе, достојанства, безбедности, личног и друштвеног развоја младих.
- **Одговорност** – Подстиче се и развија одговорност оних који раде са младима, као и одговорност младих у складу са њиховим могућностима.
- **Доступност** – Препознавају се и подстичу капацитети младих као важног друштвеног ресурса и исказује се поверење и подршка њиховим потенцијалима: млади знају, могу, умеју. Омогућава се и обезбеђује доступност свих ресурса младима у Србији. Обезбеђују се услови за очување здравља младих и квалитетно спровођење слободног времена. Афирмише се и стимулише постепено увођење и развијање инклузивног образовања на свим нивоима.
- **Солидарност** – Развија се интергенерацијска солидарност и улога младих у изградњи демократског грађанства. Подстичу се сви облици вршњачке солидарности, подстиче се култура ненасиља и толеранције међу младима.
- **Сарадња** – Подржава се и обезбеђује слобода удруживања и сарадња са вршњацима и подстиче интергенерацијска сарадња, на локалном, националном и међународном нивоу.
- **Активно учешће младих** – Обезбеђују се права, подршка, средства, простор и могућност како би млади учествовали у процесу доношења одлука, као и у активностима које доприносе изградњи бољег друштва.
- **Интеркултурализам** – Омогућава се поштовање различитости у свим областима људског живота, толеранција, као и афирмација уметничких и креативних приступа усмерених на неговање и развијање интеркултуралног дијалога међу младима.
- **Целоживотно учење** – Промовише се целоживотно учење у којем се афирмишу знање и вредности и омогућава стицање компетенција. Обезбеђује се повезивање формалних и неформалних облика образовања и развијање и успостављање стандарда у образовању.
- **Заснованост** – Обезбеђује се да сви стратешки концепти, принципи и активности који се односе на младе буду засновани на утемељеним и релевантним подацима и резултатима истраживања о младима.

3.1. ГЕОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Микрорегија Рађевина и њено градско седиште Крупањ налазе се у северо-западном делу Србије. У подножју планина Јагодње и Борање, на ставама планинских речица Ликодре, Богоштице, Чађавице и Кржаве, чија су корита овде регулисана и утврђена, смештен је Крупањ (280 метара надморске висине), центар Рађевине. Он је административни, привредни и културни центар општине, са укупно 23 насеља у којима живи 20.192 становника (попис 2002. године). Крупањ је место у коме живи око 5000 становника (тачније 4912 - попис 2002.).

Рађевина и Крупањ се налазе на јужном ободу Панонског басена, те чине пери-панонску област. Територија Рађевине је углавном брдско-планинско подручје које покрива 20.562 хектара, од чега на оранице отпада 13.028 хектара. Крупањ је мање долинско насеље, смештено у мањем речном проширењу на сутоку крашких токова и са планинским залеђима на западу (Јагодња-Борања) и југозападу (Соколска планина). Положај Крупања је необичан и забачен, саобраћајно изолован и због планинских баријера на западу ексцентричан. Долином Ликодре отворен му је пут ка североистоку. Асфалтним путем кроз долину Ликодре повезан је са путем у долини Јадра (Ваљево-Лозница). Веза са Шапцем одржава се кроз превој између планина Цера и Влашића (превој на 295 м надморске висине), са Београдом преко Шабца и Ваљева, а са Љубовијом и Дринском долином (веза са Републиком Српском и Црном Гором) преко превоја између Борање и Јагодње. На северозападу Крупањ се граничи са Лозницом, на западу са Љубовијом и Малим Зворником, на југу са Осечином, на североистоку са Коцељевом, и на северу се додирује са Шабцом.

Од Крупања су удаљени:

Лозница	28 км	Шабац	65 км	Београд	150 км
Осечина	33 км	Ваљево	65 км	Љубовија	35 км

Природа Рађевине одражава прелазне перипанонске и субпланинске одлике: геолошка структура је разноврсна и сложена, рељеф полигентски и нископланински, брежуљкаст и долински, делом крашки. Поднебље Рађевине је умерено-континентално, са подпланинским обележјем, а воде су представљене изворима и врелима и мањим токовима, ређе крашким хидрографским појавама.

Крупањско речно удубљење (флувијални басен) има интересантан лепезаст облик, као последицу стицања токова са планина, тј. река Брштица дотиче са Борање (севера), реке Чађавица и Кржава са запада и југозапада (са Јагодње), а Богоштица-Крива река са југоистока (са Соколске планине), а њихова резултанта Ликодра тече ка североистоку. Крупањ има обележје жупне микроклиме, јер удубљење у коме он лежи представља "басен у басену" (подпланинску жупу). Планине га штите од регионалних ваздушних струјања, али му доносе локално ваздушно струјање.

Умерено континентално поднебље Рађевине садржи одлике жупског али и субпланинског климата. Крупањ је хладнији од Ваљева, Лознице, Шабца, нарочито зими.

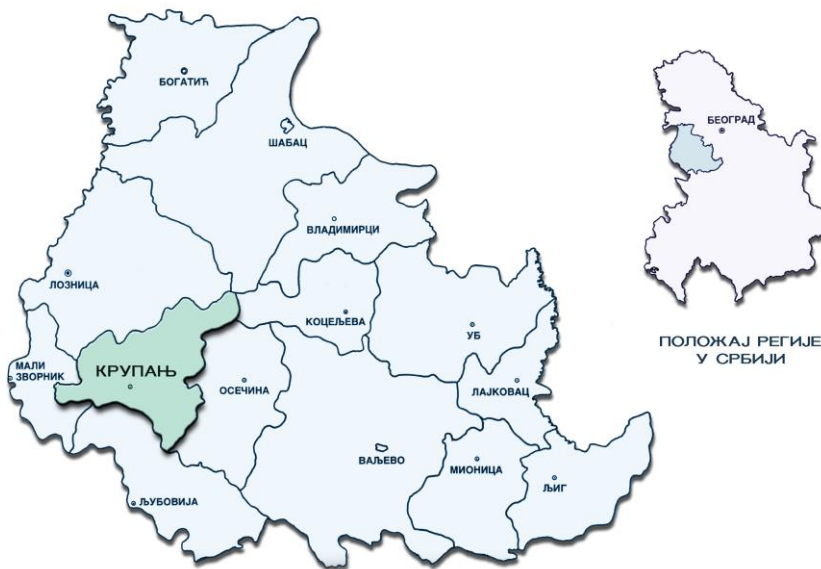
место	надморска висина у метрима	средње годишње температуре	средње годишње падавине у мм
Ваљево	174	11,1	774
Лозница	121	10,9	837
Крупањ	280	10,8	892

Падавине су у Крупњу обилније него у суседним градовима, што је последица његове веће висине и окружености планинама.

Клима Рађевине и микроклима Крупња су значајне природне компоненте за туристичку претензију регије и општине. Ваздух је овде свеж и чист, обогаћен озоном. Питка вода и шумовита околина као и очувана природа стимулишу боравак у Крупњу, нарочито на планинама, ради одмора, рекреације и спорта.

Флора и фауна Рађевине имају средњеевропски, односно панонски карактер. Велика је и разноврсна листа културне и природне вегетације, код које је изражена висинска и просторна зоналност. Шуме су мешовите и у њима су заступљене храст, граб, буква, цер, брест, јавор, липа, а поред река врбе и тополе. У прошлости је Рађевина била далеко шумовитија.

Рађевина и околина су одавно настањени, о чему сведоче многи археолошки локалитети и налази предмета древних становника. Трагови људи у овој микрорегији прате се почев од неолита, преко бронзаног, гвозденог и античког доба до средњег века. На њеном тлу живели су и смењивали су се почев од примитивних људи млађег каменог доба, стари Илири, Келти, Римљани, Византијци до Словена, који су настанили Рађевину у VI и VII веку.

КАРТА МАЧВАНСКОГ И КОЛУБАРСКОГ ОКРУГА

3.2 ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

<i>Укупан број становника према полу у три пописне године</i>						
Година	Укупно становника	Број мушкараца	%	Број жена	%	Број жена на 100 мушкараца
1981	22530	11459	50,86	11071	49,14	97
1991	21879	11135	50,89	10744	49,11	96
2002	20192	10141	50,23	10051	49,77	99

<i>Старосна структура становништва</i>								
Старосна група (год)	Број 1971	%	Број 1981	%	Број 1991	%	Број 2002	%
0-9	4208	17,89	3538	15,71	2839	12,98	2056	10,18
10-14	2643	11,23	1837	8,15	1592	7,28	1290	6,39
15-19	2782	11,82	1949	8,65	1721	7,87	1356	6,72
20-24	1907	8,10	2067	9,17	1591	7,27	1331	6,59
25-29	1306	5,55	1972	8,75	1559	7,13	1404	6,95
30-34	1706	7,25	1499	6,65	1786	8,16	1279	6,33
35-54	5697	24,21	6086	27,01	5702	26,06	6000	29,71
55 и више	3280	13,94	3582	15,91	5089	23,26	5476	27,21
Непознато								
УКУПНО:	23529	100	22530	100	21879	100	20192	100

- Из наведених табела јасно се уочава тенденција смањења броја становника у нашој општини. Та тенденција је настављена и у наредном периоду. По процени Републичког завода за статистику за 2007. годину број становника општине Крупањ је додатно смањен на око 18700 становника.
- Треба истаћи да је укупан број младих узроста 15-30 година по задњем попису становништва из 2002. године **4091.**, што у укупном проценту популације у општини Крупањ чини 20,26%.

Број становника и број домаћинстава за општину Крупањ по насељима-попис 2002.

Назив насеља	Број становника	Број домаћинстава
1. Бањевац	500	136
2. Бела Црква	755	237
3. Богоштица	269	74
4. Брезовице	964	308
5. Брштица	1254	349
6. Врбић	578	139
7. Дворска	1064	301
8. Завлака	962	306
9. Костајник	1048	356
10. Красава	649	197
11. Кржава	806	251
12. Крупањ	4912	1590
13. Ликодра	874	266
14. Липеновић	603	169
15. Мојковић	790	269
16. Планина	204	79
17. Равнаја	323	109
18. Ставе	450	126
19. Толисавац	667	191
20. Томањ	433	121
21. Цветуља	273	85
22. Церова	965	267
23. Шљивова	849	201
УКУПНО	20192	6127

Природни прираштај и тендеције -

Природни прираштај са основним подацима

Подаци/попис	2005
Број живо рођених	137
Број умрлих.	266
Природни прираштај	-129
Ванбрачно рођених	38
Заведених бракова	89
Разведених бракова	14

Општина Крупањ	1963	1971	1981	1991	2002	2005
Живо рођени	341	271	219	188	175	137
Умрли	191	185	176	195	218	266
Природни прираштај	+150	+86	+43	-7	-43	-129

Забрињава податак да је број умрлих од 1991.године већи,а у 2005.години и изразито већи од броја живо рођених,тако да је природни прираштај становништва општине Крупањ изразито неповољан,са тендецијом даљег смањења укупног броја становника. Много је негативних фактора који утичу на овакве тендеције.Бројне анализе су урађене,али нажалост "тихом изумирању" становништва овог дела Србије се,за сада не назире крај.Потребно је,како на републичком тако и на локалном нивоу хитно реаговати,да се овај неповољан процес успори,и активним мерама подстицати рађање.

Национална структура становништва-

НАРОД	1971	1981	1991	2002	НАРОД	1971	1981	1991	2002
Срби		21768	21187	19513	Бугари		0	0	0
%		96,62	86,84	96,64	%		0,00	0,00	0,00
Мађари		1	2	3	Муслимани		298	314	287
%		0,00	0,01	0,02	%		1,32	1,43	1,42
Македонци		30	34	2	Црногорци		22	46	16
%		0,13	0,16	0,01	%		0,10	0,21	0,08
Румуни		3	1	0	Буњевци		0	0	0
%		0,01	0,00	0,00	%		0,00	0,00	0,00
Словаци		1	1	0	Албанци		5	0	0
%		0,00	0,00	0,00	%		0,02	0,00	0,00
Југословени		228	155	27	Украјинци		0	0	1
%		1,01	0,71	0,13	%		0,00	0,00	0,00
Роми		75	25	139	Чеси		0	0	1
%		0,33	0,11	0,69	%		0,00	0,00	0,00
Хрвати		15	12	10	Власи		0	0	0
%		0,07	0,05	0,05	%		0,00	0,00	0,00
Словенци		2	2	3	Бошњаци		0	0	4
%		0,01	0,01	0,02	%		0,00	0,00	0,02
Немци		2	3	0	Горанци		0	0	0
%		0,01	0,01	0,00	%		0,00	0,00	0,00
Остали		90	95	177	Руси		0	2	8
%		0,41	0,42	0,88	%		0,00	0,01	0,04

Од укупног броја становника општине највише је Срба 19.513, затим Муслимана 287 и Рома 139, а осталих етничких заједница је 254.

Однос градског и сеоског становништва по попису из 2002. године:

градско становништво
број   удео
4912   24,33%

сеоско становништво
број   удео
15280   75,67%

Подаци о образовној структури показивали су на значајне разлике у образовању између градског и сеоског становништва. Број неписмених лица у граду по попису из 2002. године износио је 136, а на селу 1281, а највише неписмених је међу старијом популацијом.

Незапосленост младих -

Подаци за јун 2010.године	Мушкарци	Жене	УКУПНО
Укупан број незапослених лица	1141	1236	2371*
Укупан број незапослених лица до 30.год.старости	282	319	601
Незапослена лица са 1.степеном квалификације до 30.год.старости	62	69	131
Незапослена лица са 2,3,4 и 5.степеном стручне спреме до 30.год.старости	203	233	426
Незапослена лица са вишом и високом стручном спремом до 30.год.старости	16	28	44

*(подаци Националне службе запошљавања-односи се на укупан број незапослених лица свих узрастних категорија,који се воде на евиденцији службе).

Посао највише траже и служби се обраћају особе са средњом стручном спремом(гимназија,економска и текстилна струка).

Током прошле године забележен је раст броја незапослених са претходним радним искуством,узрокован општом економском кризом и падом инвестирања,што је довело до застоја у изградњи грађевинских и инфраструктурних објеката,где су били сезонски ангажовани људи који су у међувремену остали без посла.

Тешкој ситуацији у области запошљавања,допринели су и лоши резултати приватизације у општини.Није приватизован највећи привредни колектив "Крупањка",за коју се са сигурношћу не може рећи када ће и на који начин бити приватизована,а док у осталим предузећима у којима је извршена каква-таква приватизација("Картонка","Позамантерија","Дрво-флорит","Контактна сочива" и сл.),озбиљнија производња није ни покретана.

На евиденцији службе запошљавања у Крупњу суфицитарна су следећа занимања:област текстилства(ткач и помоћник ткача),економија,право и администрација(економски техничар,продавац,дактилограф),област машинства(машински техничар,машинбравари,металостругари,машинскитехничари),аутомеханичари,електромеханичари,матуранти гимназије,лица без стручне спреме.

Дефицитарна занимања су;професори математике,енглеског и информатике,доктор медицине,дипломирани фармацеут,геометар,ветеринар.

3.3. АНАЛИЗА КЉУЧНИХ АКТЕРА

3.3.1. Општина Крупањ

Правни оквир делатности и овлашћења општине Крупањ чине Закон о локалној самоуправи и Статут општине Крупањ. По Статуту општине органи локалне самоуправе су: Скупштина општине, Председник општине, Општинско веће и Општинска управа.

Скупштина општине Крупањ, као највиши орган локалне власти, састоји се од 35 одборника, који се бирају на изборима, по пропорционалном систему.

Председника општине бира Скупштина на предлог одборника из својих редова. Председник општине је председник општинског већа, представља и заступа општину, и наредобавац је за извршење буџета.

Општинско веће које бира Скупштина на предлог председника општине, има извршну власт у скупштини општине и непосредно је одговорно за предлагање и извршење одлука, и стара се о извршењу и располагању средствима буџета. Општинско веће се састоји од 11 чланова, председника и заменика општине и девет чланова. Општинско веће има своја радна тела.

Канцеларија за младе (КЗМ) у организационом облику образована је 12.11.2008. године, уз подршку Министарства омладине и спорта и одлуком општинске управе, а свечано је отворена 03.06.2009. године. Канцеларија је организационо смештена при одсеку за општу управу и друштвене делатности општинске управе. Општина је наменила и уредила простор за Канцеларију, а финансијском подршком Министарства извршено је опремање неопходном опремом. Канцеларија је спровела значајан низ активности и програма за младе (преглед активности у одељку 1.2), иако у општинском буџету за 2009. и 2010. годину није имала одобрена финансијска средства за свој рад. Координатор канцеларије је ангажован уговором о делу.

Савет за младе је образован решењем скупштине општине Крупањ 15.08.2008. године. Савет има седам чланова и њихових заменика. Савет се у оквиру својих надлежности бави планирањем, спровођењем и праћењем програма и мера усмерених на побољшање положаја младих у нашој општини.

3.3.2. Центар за социјални рад Крупањ спроводи континуирано у оквиру својих редовних делатности, одређене активности са младима, као и у сарадњи са својим сарадницима (школе, дом здравља, полиција, локална самоуправа, и др.). Активности су усмерене на очување здравља младих, укључивање у редовно школовање (обезбеђење материјалне помоћи породица, набавка уџбеника, школског прибора, obroка, одеће, обуће и др.), помоћ породици у дисфункционалним односима и помоћ у развојним проблемима и васпитавању деце, стални раст и праћење младих у породицама где је присутно злостављање и могућност манипулације са младима и њихова злоупотреба, указивање на негативне околности употребе наркотика, алкохола и девијантног понашања младих.

Млади Крупања се центру за социјални рад јављају врло ретко. За помоћ се јављају најчешће Роми и млади из врло сиромашних породица, и то из следећих разлога: рано склапање (углавном ванбрачних) заједница, ране трудноће и рађања, обраћање захтевима за материјалну и нематеријалну помоћ (храна, одећа, обућа, огрев и сл.), јер се налазе у стању социјалне угрожености.

У прошлој па и у овој години, приметан је пораст незапослености младих који се центру јављају ради помоћи у проналажењу посла.

Код младих људи који су засновали брачне заједнице, постоји одређен број оних са брачним и породичним проблемима, условљен углавном незапосленошћу и немогућношћу задовољења основних породичних потреба.

Млади у општини изражавају потребу за Саветовалиштем за младе.

3.3.3. Основне и средње школе

На територији општине Крупањ раде две основне школе и једна средња школа.

Матична основна школа "Боривоје Ж. Милојевић" са издвојеним осмогодишњим одељењима у Костајнику, Красави и Дворској броји 1101 ученика, а основна школа "Жикица Јовановић Шпанац", са издвојеним осмогодишњим одељењима у Завлаци има 385 ученика.

Основне школе, поред сталног васпитно образовног рада континуирано у сарадњи са хигијенско-епидемиолошком службом Дома здравља спроводе активности везане за здравствено-превентивни рад. У току ове године одржано је дванаест предавања и презентација на тему превенције различитих болести зависности, очувања здравља, здраве животне средине и екологије, правилне исхране и сл. Предавања су усклађена са узрастом ученика и одвијају се како у матичној школи у Крупњу и Белој Цркви, тако и у издвојеним одељењима. Школе имају ђачке парламенте.

Средња школа "Никола Тесла" је једина средња школа у општини. Школа у школској 2010./2011.-ој години броји 367 ученика који се на четири одсека (гимназија, електртехнички, машински и економски смер) образују за једно од осам занимања. У средњој школи у Крупњу, поред наставних програма, одржавају се ваннаставне активности у виду секција, као и активности у оквиру ђачког парламента. У школи се организују и спортска такмичења између одељења у кошарци, фудбалу и одбојци. Постоји неколико секција у којима талентовани ученици проширују своја знања и вештине. Оснивањем Канцеларије за младе, поједини ученици активно учествују у манифестацијама, обукама и програмима које организују Канцеларија за младе и невладине организације у општини, као волонтери.

3.3.4. Национална служба запошљавања филијала Лозница-испостава Крупањ

усклађује понуду и тражњу на тржишту рада, посредује између послодаваца, центара за обуку и школа, организује и подстиче мере активне политике запошљавања и сл.

Служба спроводи следеће активности које финансира Национална служба запошљавања (НСЗ) на подручју целе Републике:

- могућност коришћења финансијских средстава НСЗ за лица која су заинтересована за покретање сопственог бизниса;
- могућности стручног усавршавања и оспособљавања (програми финансирања приправника, приправника-волонтера и практиканата);
- могућност пружања услуга у сфери професионалне оријентације и планирања каријере;
- могућност субвенцирања доприноса за младе до 30. година које се дају послодавцу који упосли такво лице са евиденције НСЗ;
- могућност завршавања бесплатних обука које се реализују за тржиште рада (информатичка обука и обуке страног језика). Обуке се реализују у Лозници, а због ограничених финансијских средстава мали број лица добија шансу да похађа обуку;
- могућност преквалификације за познатог послодавца.

Из претходне табеле се види да је на евиденцији незапослених 601. младих до 30 година старости, од чега је 319 жена и 282 мушкарца.

Што се тиче жеља за запошљавањем, млади преферирају државне и друштвене организације и предузећа (електродистрибуција, органе локалне самоуправе, ЈП "Пут", предузеће "МН" и сл.), док се слабије одлучују за рад у приватном сектору, па и евентуално покретање сопственог бизниса и производње.

3.3.5. Дом здравља Крупањ, као установа примарне здравствене заштите, организује здравствену заштиту грађана. Хигијенско-епидемиолошка служба Дома здравља је у сарадњи са школама и Канцеларијом за младе спроводила у овој и претходној години, активности за здравствено превентивни рад са младима. Одржано је неколико предавања и презентација на тему превенције различитих болести зависности, очувања здравља, здравих стилова живота и превенцији полно преносивих болести.

У Дому здравља не постоје статистички подаци који се тичу малолетника или младих, када је реч о насилном понашању или коришћењу психоактивних супстанци и алкохола. Према запажању здравствених радника Дома здравља, порастао је број корисника наркотика и алкохола, нарочито у узрасту од 18 до 25 година старости. Кориснике најчешће пријаве комшије или родбина, али се они у малом броју појаве и затраже лекарску помоћ.

У Дому функционишу најпотребније специјалистичке службе: опште медицине, медицине рада, стоматологија, гинекологија, патронажна служба, биохемијска лабораторија и рентген. Дом здравља нема хитну службу, али је рад опште медицине тако организован да медицинске екипе одлазе на терен по позиву грађана, док посете мајкама и новорођенчадима, као и акције контроле здравља становништва, организује патронажна служба.

Дом здравља располаже стандардним медицинским апаратима старије године производње, и потребна су средства за њихову обнову и набавку нових.

При Дому здравља постоје и две здравствене станице у Белој Цркви и Мојковићу, као и амбуланте на Столицама (Брштица) и у Церови, Дворској и Шљивови.

3.3.6. Црвени крст Крупањ као хуманитарна, независна, добровољна и непрофитна организација, саставни је део Црвеног крста Србије. Црвени крст Крупања реализује своје програмске активности у које обавезно укључује младе. У 2009.-ој и 2010.-ој години млади су највише као волонтери били укључени у реализацију акција добровољног давања крви, обележавању Светског дана здравља и датумима значајним за здравље, болести зависности, антитрафинг (борба против трговине људима), летња школа Црвеног крста, месец солидарности са старима-посете старим лицима, прикупљање одеће и обуће, солидарно-хуманитарне активности и сл.

3.3.7. Дом културе-библиотека "Политика"-монументално дело архитекте Ивана Андрића, располаже са бином и великом салом од 350 места, малом салом са око 100 места, галеријом, читаоницом, атељеом, два депоа за књиге, библиотеком са око 35000 књига, летњом позорницом, канцеларијским простором, и другим пратећим просторијама. У оквиру библиотеке, која од 1996. године делује као самостална установа, делују фолклорна и драмска секција које окупљају младе.

Фолклорна секција Библиотеке "Политика" окупља око 150 чланова разврстаних у три групе, старија група-средњошколци, средња група, млађа група са почетницима. Фолклорна секција учествује у свим манифестацијама које се одржавају у општини, а гостовали су у општинама Мачванског и Колубарског округа, као и на позив фолклорних друштава широм Србије.

Драмска секција окупља 20 чланова углавном средњошколског узраста. Сем наступа у Крупању, са позоришном представом "Жениба и удадба" гостовали су у општинама Љубовија и Осечина. Поред учешћа у представи чланови драмске секције учествују и у другим културним дешавањима у општини.

Библиотека "Политика" у сарадњи са општином, удружењем грађана и **Туристичком организацијом општине Крупањ**, организује више традиционалних културно-туристичких манифестација:

- Лазарева субота на Столицама(април месец);
- Дани меда(мај);
- Кркушијада(јун);
- Дани међаша(јул);
- Прослава 7.јула у Белој Цркви(јул);
- Петровдански сабор у Добром Потоку(јул);
- Ликовна колонија у Крупњу(август);
- Избор најлепшег дворишта у Рађевини(август);
- Дан општине Крупањ(септембар);
- Дани кромпира у Рађевини(октобар);
- Дани гљива(октобар).

Поред ових манифестација,библиотека "Политика" у сарадњи са општинским институцијама и удружењима током године,организује промоције књига,филмске и позоришне предстве,изложбе,гостовање фолклорних ансамбала,окружне и регионалне смотре рецитатора.

Туристичка организација општине Крупањ основана је 2000.године,а 2005.године је обновљен њен рад,са циљем промовисања и унапређења туризма општине Крупањ.Рад Туристичке организације предствља скуп активности везаних за туристичку понуду општине и целокупне регије Рађевине,њених знаменитости и локалитета који су својим садржајима веома занимљиви за госте.Изузетно богата историјска и културна прошлост оставила нам је много тога што треба на прави начин промовисати и приближити гостима,а све у циљу промовисања Крупња и Рађевине као туристичке дестинације.

3.3.8. Медији у општини-на територији општине постоје два локална медија:радио "Крупањ" и кабловска телевизија "Пегаз".Ова два медија редовно извештавају о раду Канцеларије за младе и о раду свих других институција и невладиних организација које се баве младима.

Основна програмска концепција ова два веома значајна извора информисања у нашој општини је,да у информативном делу буду локални сервис мештанима Крупња и околине,и да на адекватан начин предстве збивања у Крупњу.Концепција се реализује кроз локалне вести,сервисне информације,контакт емисије и репортаже.Све остале битне информације о активностима,пројектима и конкурсима за младе,могу се пратити и на општинском сајту.

3.3.9. Полицијска станица у Крупњу део је Секретаријата МУП Шабац,и као део јавне управе има улогу чувања јавног реда и поретка.У оквиру својих редовних активности полицијска станица је спровела неколико тематских садржаја намењених младима,са циљем едукације младих у саобраћају,нарочито у склопу усвајања новог закон у саобраћају и правилника који га ближе одређују,када су младима завршних разреда основне и у средњој школи,а у сарадњи са волонтерима Канцеларије за младе дељене брошуре и инфо билтени,и одржана информативна предавања..

У редовне активности полицијске станице спада и обезбеђење културно-спортских манифестација у општини,као и превентивни рад са младим преступницима.

3.3.10. Спортска удружења и организације већим делом финансира општина(око 80%) и из сопствених прихода(око 20%-чланарине,таксе).У различите клубове укључено је преко 1000 младих,са којима се спроводи стручно педагошки,рекреативни и тренажни рад,и негују се здрави стилови живота.

Општина Крупањ располаже са пет великих фудбалских терена,неколико бетонских игралишта за кошарку,одбојку,рукомет и мали фудбал,две спортске хале у близини основне и средње школе,градски базен(комплетни реновиран 2008.године),трим

стазу(носилац пројекта кошаркашки клуб "Рађевац",уз финансијску подршку SKGO и општине Крупањ).

Како је општина Крупањ,смештена у области Рађевина,већина спортских клубова носи име "Рађевац".Најстарији спортски колектив у Крупању је фудбалски клуб "Рађевац",основан 1922.године.Клуб редовно спроводи спортско-рекреативне активности са младима и то:припреме за такмичења и тренинге са пионирима,кадетима и сениорима."Рађевац" се као и два друга фудбалска клуба из наше општине "Столице" и "Братство"(победник прошлогодишње општинске лиге),такмиче у међуопштинској лиги. У општинској лиги Крупања такмиче се преостала четири клуба из наше општине:"Јединство"-Завлака;"7.јули"-Бела Црква,"Церова"и "Красава" из истоимених места.

Карате клубови "Рађевац" и "Партизан" у последњих неколико година постижу веома запажене резултате.Селектовани чланови ова два клуба учествовали су у прошлој и овој години на преко двадесет такмичења и турнира и освојили преко сто медаља.Поред учења и тренирања каратеа са децом и младима се организује и школа корективне гимнастике,где се кроз разне вежбе коригују или превентивно спречавају разни телесни деформитети.

Кошаркашки клуб "Рађевац" се тренутно такмичи у регионалној лиги у конкуренцији млађих пионира и јуниора.У клубу се током целе године одржавају редовни тренинзи и одигравају првенствене и пријатељске утакмице.

Атлетски клуб "Јуниор" је најмлађи спортски клуб у нашој општини,основан је 2007.године,и за кратко време свог постојања и рада учествовао је на мноштву такмичења и трка широм Србије,а неколико чланова овог клуба остварило је запажене резултате на републичком нивоу,и допринело популаризацији овог спорта у нашој општини.

Одбојкашки клуб "Рађевац" се такмичи у конкуренцији пионирки и кадеткиња.У марту месецу 2010.године,на школском првенству Србије у одбојци за девојчице у Зрењанину,ученице основне школе "Боривоје Ж. Милојевић" су постале првакиње Србије у својој конкуренцији.

Клуб малог фудбала "Костајник" окупља младе из овог места и такмичи се у међуопштинској лиги малог фудбала.

Крупањски шаховски клуб се такође такмичи у међуопштинској лиги у својој категорији,омладинска организација спорских риболоваца "Змајевац" и планинарско-смучарски клуб "Соко" окупљају младе заљубљенике у риболов и планинарење организујући повремено турнире или учествујући на њима у другим градовима.

3.3.11.Остале невладине организације које у свом раду и активностима окупљају младе у општини су:удружење извиђача "Рађевина",пчеларско и ловачко удружење "Крупањ",удружење предузетника,удружење грађана "Хуманост",удружење грађана "Печурка",кинолошко удружење "Ђулим",удружење грађана "Агро Ликодра".Сва удружења у оквиру својих програмских активности укључују младе у складу са њиховим афинитетима и исказаним потребама за квалитетнијим провођењем свог слободног времена.

Већ дужи низ година активно ради Друштво за помоћ ментално недовољно развијеним лицима(МНРЛ),спроводећи своје програме у оквиру радионице "Зора".

Крајем прошле и током ове године основани су бициклическо-еколошко друштво "Еко-бајк",независна асоцијација културе "Зелено око" и Позориште младих,што би значајно трбало да допринесе још бољем активизму младих у нашој општини.

У општини Крупањ **подмладак политичких партија** имају странке ДС,Г17+,СРС,ДСС и НС.Активности које су у оквиру подмлатка странака спровођене везане су за организацију промотивних активности,спортских такмичења и забаве за младе.

3.4. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА

У овом делу дат је преглед постојећих финансијских средстава намењених младима,које се издвајају из општинског буџета.

Средства из општинског буџета намењена младима

Реализоване активности	Буџетска издвајања за 2010.
Одржавање спорт.и рекреат.објеката	1.000.000,00
Превоз ученика-средња школа	1.081.000,00
Дотације НВО и спортским организацијама	3.249.026,00
Дотације осталим НВО	523.353,00
Стипендије за ученике и студенте	1.400.000,00
Подстицајна средства за младе таленте	324.360,00
Дотације за спортске манифестације	113.490,00

Укупан општински буџет за 2010.годину планиран је у износу 222.075.015,00 динара,тако да су издвојена средства у износу 7.691.229,00 динара намењена младима свакако значајна,али и недовољна за бољи рад омладинских организација и институција намењених младима,и за спровођење њихових пројеката и активности.

Отежавајућа околност је,свакако и чињеница да за потребе Канцеларије за младе нису издвајана новчана средства из општинског буџета,што би у крајњем случају помогло да се још више подстакне омладински активизам и остварење омладинских пројеката,активности и планова.

Само уз координисану акцију свих институција које се баве младима на локалном нивоу,и разумевање и помоћ општинских власти могу се успешније решавати проблеми међу младима.

3.5. SWOT анализа

S <u>Предности</u>	W <u>Слабости</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Постојање системске бриге о младима на националном нивоу-МОС • Све је више младих који су заинтересовани за укључивање у активности и усавршавање • Исказана спремност општине да отварањем КЗМ створи нове програме намењене младима • Крупањ је мала средина,и има брз проток информација • Солидно развијена медијска инфраструктура-постојање радио станице и кабловске телевизије • Постојање спортских терена за младе • Велики туристички потенцијали • Спремност на промене • Добро очувана и незагађена животна средина • Постојање просторних капацитета у Дому културе за одржавање концерата,радионица,семинара и обука	<ul style="list-style-type: none"> • Лоше стање привреде • Лоше финансијско стање младих • Велика незапосленост и немогућност запослења • Велики одлив младих у веће градске средине ради запослења и студирања,и остајање у градовима након студирања • Лоша инфраструктура и путна мрежа • Недостатак финансијских средстава за спровођење активности намењених младима • Нерешени имовинско-правни односи просторија и објеката који се могу искористити за побољшани активизам младих • Непостојање омладинског инфо-центра и клуба за младе са пратећом опремом • Младима у сеоским срединама сужен избор културних,спортских и едукативних садржаја које могу користити у слободно време • Млади нису препознати као приоритет и ресурс у који треба улагати • Политичка нестабилност и уско гледање сопствених интереса • Слаба мобилност младих и недовољно укључивање у процесе доношења одлука • Недостатак организованог тимског рада и одсуство визије и идеја међу младима • Доминација стеротипа и предрасуда у односу на младе • Повећана употреба алкохола међу младима • Непостојање волонтерског центра и већа спремност младих да волонтирају • Непостојање буџетске линије канцеларије за младе • Слаба сарадња младих из општине са младима из суседних општина и окружења • Недовољна укљученост младих из сеоских средина као и младих Рома у омладински живот општине

О Могућности

- Подршка са националног нивоа
- Буџетски фондови и донаторски извори финансирања усмерени за потребе младих
- Међопштинска сарадња и сарадња са пограничним општинама у области омладинске политике
- Развој и умрежавање НВО и УГ на локалном нивоу,и шире
- Либерализација визног режима
- Могућност различитих облика неформалног образовања
- Активније укључивање младих у доношење одлука
- Међусекторска сарадња са КЗМ широм Републике Србије-размена идеја
- Креирање нових спортско-рекреативних понуда у општини у складу са потребама младих
- Неискоришћени људски,туристички и привредни потенцијали

Т Претње

- Недостатак финансијских средстава на општинском,па и републичком нивоу за програме и пројекте за младе
- Недовољна мотивисаност младих и низак животни стандард
- Недовољна запосленост као и необавештеност младих о могућностима запослења
- Поремећен систем вредности,apatiја и безвољност,страх од промена
- Све мањи број ученика,затварање школа у сеоским срединама,перманентан одлазак младих у веће градове
- Лоша демографска структура
- Недовољна безбедност младих и лош утицај вршњака
- Неквалитетно провођење слободног времена
- Доступност алкохола,дрога,цигарета и лекова младима уз повећање процента болесзи зависности
- Неусаглашеност образовног система са захтевима привреде
- "Продужена младост"

3.6. ПРЕСЕК СТАЊА И ПОЛОЖАЈА МЛАДИХ

Канцеларија за младе општине Крупањ у сарадњи са волонтерима, спровела је крајем јануара и почетком фебруара истраживање на узорку од 130 младих наше општине (укључујући средњошколце, младе у градској и руралним срединама). Циљ истраживања био је утврђивање потреба и положаја младих у Крупању, како би се сврсиходније могле планирати будуће акције намењене младима, као и дефинисање циљева и приоритета у оквиру Националне стратегије за младе, који ће бити саставни део локалног акционог плана за младе у нашој општини.

Структурни узорак истраживања чинило је 47% испитаника мушког и 53% испитаника женског пола, што указује да је узорак био уједначен по полу.

Структура узорка по образовању:

Од укупно 130 анкетираних, 68% испитаника су ученици средњих школа, 14% су незапослени, 10% припада запосленима, а 8% су студенти.

За своје место боравка, највећи број испитаника изјавио је да је то град (62%), њих 38% станује у сеоским срединама.

Идентитет општине:

На питање по чему је Крупањ јединствен у односу на остале општине, испитаници су одговорили на следећи начин: природни потенцијали 32%, излетишта 23%, културно историјски споменици 11%, добри услови за туризам 10%, менталитет људи 5%, изглед града 5%, миран живот 4%, ништа 10%.

Проблеми младих у граду:

Да би био испитан положај младих у општини, испитаницима су наведени неки проблеми са којима се млади у Србији суочавају, и од њих је затражено да процене колико је сваки од тих проблема изражен у Крупању, заокруживањем броја од 1 (значи да проблем уопште није важан, до 5 (проблем је веома важан). Добијени су следећи резултати:

ПРОБЛЕМ	ПРОСЕЧНА ОЦЕНА
-незапосленост младих	4,9
-неиспуњено слободно време	4,6
-недостатак програмских и културних дешавања за младе	4,5
-одлазак младих у потрази за бољим животом	4,5
-недостатак подршке младима од локалне самоуправе	4,5
-непостојање омладинског центра	4,4
-немогућност додатног образовања	4,3
-алкохолизам	4,2
-лош образовни систем	4,0
-незаступљеност младих у власти	3,9
-лоша инфраструктура	3,8
-корупција у друштву	3,7

Први налаз односи се на изузетно високе оцене важности који су добили сви предложени проблеми, на скали од 1 до 5. Девет од дванаест понуђених проблема има просечну оцену

већу од 4. То нам говори да је испитаницима било тешко да издвоје најприоритетније проблеме, јер се сви проблеми опажају као веома важни. Добијени подаци су са мањим одступањима готово идентични са проблемима са којима се млади сусрећу и у осталим срединама широм Србије.

Као највећи проблем младих у нашој општини мање се издвајају конструктивни аспекти карактеристични за њихов узраст, а више незапосленост, неиспуњено слободно време, недостатак програмских и културних дешавања и слично, који се тичу много базичнијих потреба-егзистенције (посао) и здравља (алкохолизам). Потпуно је јасно да људи који су забринути за свој опстанак неће обраћати много пажње на остале потребе.

Од "конструктивних" проблема издвајају се образовање, култура и спорт, који код младих имају и вишеструку сврху-као чинилац учења и формирања одређених вредности и стандарда, као начин конструктивног провођења слободног времена. Такође, неки од наведених проблема (недостатак програмских и културних дешавања за младе, незаступљеност младих, неадекватно коришћење слободног времена и сл.) могу се решити ангажовањем младих и са много мање материјалних средстава, него проблеми везани за економску ситуацију.

У наставку разраде овог дела питања, млади су упитани да ли желе да реше одређене проблеме у граду.

Млади у већем броју мисле да могу да реше проблеме (око 70%), док близу 80% младих тврди да жели да реше проблеме. Ови подаци показују да млади генерално виде себе као неког ко може да реши проблеме у општини, али један део младих жели, али мисли да не може да уради нешто.

Партиципација младих

Да би се испитало виђење младих у учешћу различитих страна у решавању проблема у општини, постављено је питање Ко треба да има главну улогу у решавању проблема? Добијени су следећи одговори: локална самоуправа 55%, млади 28%, сви грађани 11%, остало 6%.

Као што се види, највећи део испитаника мисли да различити органи локалне самоуправе имају главну улогу у решавању проблема.

На питање, Како бисте могли да допринесете решавању проблема међу младима у општини, дошло се до следећих одговора: покретањем иницијатива-пројектима 34%, никако 26%, волонтеризмом 17%, радом у организацији 14%, едукацијом 4%, саветом 3%, развојем 2%.

Укупно гледано, око половине испитаних су у принципу спремни да активно решавају проблеме (кроз покретање иницијатива или учешћем у пројектима и волонтеризмом), што представља добру основу за омасовљавање будућих акција. Занимљиво је да се није јавио значајан број младих који мисле да би кроз институције система могли да допринесу решавању проблема, на било који начин (гласањем на изборима, политичким ангажовањем, писањем петиција или захтева органима локалне самоуправе).

Поред тога, испитано је Колико су млади упознати са већ постојећим организацијама које се баве питањем младих (канцеларија за младе)?

46% испитаника зна за постојање канцеларије за младе, 21% не зна ништа, 17% чуло је за њу, 9% учествовало је у активностима канцеларије, 7% било корисник активности.

У одговору на питање Да ли су узимали учешће у акцијама усмереним на решавање неког проблема у граду? 30% испитаних је одговорило са да, а 70% са не.

Дакле, иако млади генерално себе виде као некога ко може (око 70%) и жели (око 80% испитаних) да реши одређене проблеме у општини, само 30% младих је стварно учествовало у неким акцијама којим су решавани неки проблеми у општини.

Начин живота младих Крупња

На питање С ким испитаници живе, добили смо следеће резултате: 78% живи са родитељима, 11% живи у властитом стану/кући сам(а) или са партнером, 5% као подстанари, 4% нешто друго.

Недостатак сопственог стана-куће и лоша материјална ситуација, разлог су због којег млади и они који су завршили школу живе са родитељима. Ретки су они који су се запослили и засновали породицу, већина је у немогућности да се осамостали у односу на своје родитеље (термин "продужена младост").

Као последица лоше економске ситуације и недостатака реалних основа да предвиде неко побољшање у будућности, испитаници су на питање Како ће у будућности решити стамбено питање, одговорили: 41% испитаника не зна како ће решити стамбено питање, 22% имаће своју кућу/стан, 11% узеће кредит, 9% наследиће стан/кућу, 8% живеће као подстанар, 5% живеће и даље код родитеља, 4% непознато.

На скали процене сопствене будућности, добијени су следећи одговори: 36% изјавило да ће њихова будућност бити боља од садашњости, 27% биће много гора од садашњости, 25% биће иста као садашњост, 7% биће много боља од садашњости, 5% биће мало гора од садашњости. И поред свих проблема и потешкоћа, охрабрује податак да су млади умерено оптимистични.

Незапосленост и запошљавање младих

Млади нарочито истичу незапосленост и немогућност проналажења посла у својој општини. Млади немају коме (и немају поверење) да се обрате за стручну помоћ и подршку приликом запошљавања. Више од 3/4 испитаних, поред родитеља не види значајног сарадника у проналажењу посла. Истичу присуство и утицај политике и политичких партија при запошљавању, као и дискриминацију засновану (не) припадности одређеној политичкој групацији.

Млади по завршетку школовања показују мало интересовање за покретање сопственог посла, наводећи недостатак финансијских средстава, економску кризу, недовољно стручно знање, преобимну папирологију и слично.

Преко 70% анкетираних средњошколаца нису имали прилику да причају о писању радне биографије (CV-a) на неком од часова у оквиру редовног школског образовања, нити да добијају друге информације о могућностима запошљавања и активног тражења посла. 63% њих је навело да не зна како изгледа интервју за посао и да немају информације како би се за њега припремили. Кад је реч о Националној служби запошљавања велики број испитаника (око 75%) су изјавили да су чули за њу, а 73% не зна која је њена улога, а најчешћи одговор је био да "запошљава људе". Број учесника који је чуо за бизнис план је знатно мањи (око 40%), без неких конкретних информација о његовој функцији, значају, изради или примени.

Млади истичу да је тешко наћи прави посао, пошто се тражи радно искуство, а због недостатка радних места и уништене привреде у општини тешко је запослити се у струци, и због таквих и сличних разлога млади су приморани да одлазе у веће градове у потрази за било каквим запослењем. Младе плаши стални пораст незапослености, наводе угрожене права радника нарочито у приватним фирмама. Сматрају да радник често остаје сам, без закона на својој страни.

Млади из руралних средина су, иако као и већина испитаника са почетка истраживања, као јединственост Крупња у односу на остале општине истакли природне ресурсе, веома незадовољни тренутном ситуацијом и перспективама људи из сеоских средина. Мали проценат младих из села који су остали у својим срединама истиче ниске откупне цене

пољопривредних производа,немогућност њихове продаје и постојање препродаваца,тако да и они у све већем броју напуштају своје средине.

Делимичан приказ проблема из ове области,негативно се осликава и на све остале области значајне за активизам и активније учешће младих у друштвеним кретањима у општини.

Образовање и култура младих

Велика већина младих(преко 70%),сматра да је и недостатак додатног образовања велики проблем у општини,као и неусклађеност образовних профила у средњој школи са потребама тржишта рада,па је тако из године у годину повећан одлазак младих у веће градске центре ради додатног образовања и усавршавања,као и добијања запослења.Из више различитих разлога јавља се стална потреба за допунским (неформалним) образовањем младих у различитим облицима:комуникацијске и компијутерске вештине,знање страних језика,вештине у раду цивилног друштва и др.

Међу младима Крупња као додатни вид неформалног образовања преовлађују:

компијутерска обука 38%,затим учење страних језика(енглески-шпански) 27%,обука за писање CV и радне биографије 16%,едукативни програми 11%,остало 8%.

Већина младих у средњој школи је заинтересована за учешће у вршњачким едукацијама,нарочито после позитивних примера и искустава које су имале њихове колеге из одељења,укључујући се у едукације које је спроводила Канцеларија за младе у току прошле и ове године.Истовремено,млади истичу и неразумевање појединих професора због повремених одсустава са редовних часова,због одласка на вршњачке едукације и тренинге.

Што се тиче културе,већина младих учествује као пасиван конзумент производа масовне културе.Учествовање у некој врсти стварања у култури сведено је на појединачне случајеве.Недостатак новца (52%),мањак времена (28%) и боља културна понуда су неки од главних фактора на то како млади проводе своје слободно време,и главни су разлози пасивности и слабе посете концертима,позоришту и галеријама.Такође,велики број њих наводи да их овакви садржаји не интересују.Најучесталији облик културне потрошње је глудање телевизије(што чини преко 90% испитаника у просеку 3-4 сата дневно).Што се тиче читалачких навика,млади у нашој општини врло мало читају књиге,а око 45% средњошколаца није учлањено у библиотеку.За време летњег распуста највећи број средњошколаца не прочита ниједну књигу.Многе активности које су везане за културне садржаје су базиране на провођењу слободног времена у кућама и становима.Млади слободно време углавном "троше" на:40% гледа телевизију и пратеће програме,25% испитаника користи компијутер и интернет,18% времена проводи са другарима и истомишљеницима,10% слушајући музику,остало 7%.

Културне институције нису довољно блиске младима,и не асоцирају их на места вршњачког окупљања.

Активно учешће,активизам младих и њихово учешће у друштву,мобилност младих

Што се тиче активизма младих и њиховог ангажовања он је на врло ниском нивоу.Млади су углавном "релативно" активни у току школовања и касније на студијама,учешћем у секцијама при школама и спортским клубовима,а врло је мало појединачних случајева међу младима(нарочито у сеоским срединама) који су се активније укључили у друштвени ангажман и учешће у неком удружењу или политичкој партији.Број младих са искуством у волонтирању је низак,ученички парламенти у школама недовољно функционишу,није довољно активан и не сарађује довољно са другим организацијама.

Већина анкетираних сматра да су млади компетентни и мотивисани да буду активни учесници у мењању проблема локалне заједнице.Проблеми у чијем решавању су млади

учествовали(на иницијативу удружења,спортских клубова,канцеларије за младе,Црвеног крста) односе се на следеће области:вршњачке едукације(превенције AIDS-а,алкохолизма,наркоманије,предузетништво,запошљавање и сл.),екологију(чишћење града школских дворишта,уређење зелених површина),хуманитарне организације(волонтирање у Црвеном крсту),активирање младих извиђача,планинара,бициклиста,оснивање спортских клубова,организовање културних дешавања и слично.

Међутим,недовољни организациони капацитети и материјални ресурси за омладинско самоорганизовање-свакако су сметња бољем и организованијем активизму,и укључивању младих у друштвена дешавања.Постојање јачког парламента и формирање Канцеларије за младе добра су основа за решавање проблема активизма,информисаности и учешћа младих у друштву.Из извештаја реализованих активности,уочљиво је да је формирањем Канцеларије за младе дошло до повећаног активизма младих и већег броја програма за младе.Ипак,неопходно је додатно ојачати капацитете канцеларије,посебно отварањем омладинског-инфо центра,који би био место где су обједињене све информације о организацијама и дешавањима у општини ,волонтерским програмима,едукацијама,семинарима,стипендијама,могућностима сарадње са младима широм општине и свим осталим могућностима за младе,где би младима било омогућено да квалитетно проводе своје слободно време,користе интернет и слично,све у циљу њиховог појачаног активизма и активнијег укључивања и учешћа у друштвеним дешавањима.

Мобилност младих је такође на ниском нивоу.Слаба је размена искустава и идеја,као и подстицање комуникације,нема организованих видова размене младих,како на међуопштинском,тако и на међународном нивоу.Више од 75% испитаних младих није путовало ван своје земље,и није имало прилику да упозна друге културе и обичаје.Након визне либерализације и могућности олакшаног путовања,већина младих наводи економску кризу и недостатак финансија као ограничавајући фактор у реализацији веће мобилности.

Здравље и рекреација,слободно време младих

Здрављу младих посвећује се одређена пажња,која у сваком случају може бити на већем нивоу.Са медицинским особљем Дома здравља у Крупњу током године,организује се неколико едукативно-информативних акција на којима су млади упознати са промовисањем здравих стилова живота,указивањем на штетност употребе алкохола,дувана,наркоманије и других психоактивних супстанци.

И поред наведених акција главни разлоти угрожености здравља међу младима у општини потичу управо од,неконтролисаног конзумирања алкохола,цигарета,па и психоактивних супстанци.Више од 55% испитаника пуши,а у готово истом проценту(53%) младих често користи алкохол.Алкохол и дуван су за већину младих друштвено прихватљиви,док је коришћење дрога мање прихватљиво,али све више доступно.

Такође,у Крупњу је евидентна недовољна понуда и низак степен укључености младих у културно-образовне,спортске и забавно-рекреативне програме,преко којих би млади организованије и сврсиходније проводили слободно време.Релевантне институције по правилу не нуде никакве посебне програме за младе,или их пак нуде спорадично и без посебног плана.Осим Канцеларије за младе,појединих спортских удружења у оквиру ваннаставних активности,и новооснованих удружења,не постоји довољан број цивилних организација које примарно поспешују младе да квалитетно проводе своје слободно време.Зато млади своје слободно време углавном проводе са пријатељима(55%) испитаника,затим у дискотекама,кафићима,клатионицама(20%),спортским теренима-лети на базену(15%),шетњом у природи(5%) и остало(4%).

Социјално угрожени млади

Како је број незапослених лица, а нарочито младих у нашој општини изразито неповољан, логично је да је и број сиромашних у општини незанемарљив, и нажалост из године у годину све је већи. Због тога је потребно посветити посебну пажњу сиромашним, али и на други начин социјално угроженим младима.

Локална самоуправа пружа одређену врсту помоћи у виду субвенционисања ученичког превоза, исхране, уџбеника и сл., а Центар за социјални рад организује повремене врсте помоћи. Међутим, рад на социјалној инклузији младих потребно је унапредити и систематизовати, укључивањем свих релевантних субјеката унутар локалне заједнице.

Повољна околност у вези са социјалном заштитом младих јесте постојање стратегије социјалне заштите, која се својим делом односи и на заштиту младих. Као један од специфичних задатака наводи се отварање развојног саветовалишта за младе и родитеље, чиме би се ниво социјалне заштите подигао на знатно виши ниво.

Значајно је истаћи да је Центар за социјални рад у сарадњи са општином започео и за крај 2010. године најавио доношење нове Социјалне стратегије, где ће подробније и детаљније бити исказане будуће смернице и приоритети у социјалној заштити младих, тако да ће активности предвиђене локалним акционим планом у вези социјалне угрожености младих бити у складу са новоусвојеном стратегијом.

Сви ови проблеми су добрим делом и дефинисани у Националној стратегији за младе, па и општина Крупањ у циљу да на ефикасан и на најбољи могући начин побољша положај младих, полази од општих стратешких циљева наведених у Националној стратегији за младе, а то су:

1. Подстицање младих да активно учествују у друштву;
2. Развијање сарадње младих и обезбеђивање услова за њихово учешће у доношењу одлука кроз одрживи институционални оквир, а на основу потреба младих и у партнерству са младима;
3. Изграђивање система информисања младих на свим нивоима и у свим областима;
4. Обезбеђивање остваривања права на једнакост шанси свих младих у друштву, а посебно младих који живе у тешким условима;
5. Подстицање и вредновање изузетних испољавања и постигнућа младих у различитим областима;
6. Унапређивање могућности за квалитетно провођење слободног времена младих;
7. Развијање отвореног, делотворног, ефикасног и праведног система формалног и неформалног образовања који је доступан свим младима и који је у складу са светским трендовима у образовању и контекстом образовања у Републици Србији;
8. Подстицање и стимулисање свих облика запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих;
9. Унапређивање безбедности младих;
10. Чување и унапређивање здравља младих, смањивање ризика и водећих поремећаја здравља и развијање здравствене заштите прилагођене младима;
11. Оснаживање младих за иницијативе и активности које су у складу са основним циљевима одрживог развоја и заштите животне средине.

Радна група и млади су на основу претходних истраживања и анализа дефинисали проблеме у граду и месним заједницама по областима и циљевима дефинисаним у Националној стратегији за младе Републике Србије.

1. Активно учешће младих у друштву у решавању друштвених и личних проблема

- незаинтересованост младих за решавање друштвених и личних проблема;
- неинформисаност и неактивност младих;
- неслога и јединствен став младих приликом покушаја реализације заједничких идеја и активности;
- млади немају подршку приликом реализације идеја;
- непостојање заједничког плана и програма у циљу уједињавања омладинских активности и лакшег, ефикаснијег, стручнијег и организованијег иступања у јавности и на конкурсима за доделу финансијских средстава.

2. Учесће младих у доношењу одлука

- незаинтересованост младих за креирање квалитетнијег живота;
- недовољна укљученост младих у доношењу одлука у локалној заједници;
- недостатак самопоуздања младих;
- недовољна упућеност младих у рад локалне самоуправе;
- неорганизованост младих у оквиру институција, недовољно омладинских кадрова;
- директни проблеми везани за живот и рад младих су маргинализовани.

3. Информисање младих

- непостојање комуникације између младих у Крупњу (постојање комуникације само у одређеним групама);
- незаинтересованост младих;
- недовољна информисаност младих о дешавањима у локалној заједници;
- потреба за креативнијим, занимљивијим савременим начином информисања;
- недостатак интернет клуба и приступа интернету, нарочито у сеоским срединама;
- непостојање часописа и листова који би самостално уређивали млади, и који би се бавили проблематиком младих;
- недостатак огласних табли за информисање младих у свим месним заједницама о дешавањима за младе;
- недостатак информација о конкурсима, обукама и пројектима за младе;
- непостојање информационог центра за развој општине.

4. Ризици од социјалне искључености и неједнакости

- недостатак самопоуздања и самопоштовања младих;
- недостатак дружења и међусобне повезаности младих-припадника различитих етничких заједница у локалној заједници;
- недостатак промоције толеранције и мултиетичке сарадње;
- постоји ризик од спортске, социјалне и етничке искључености (комплекс ниже вредности).

5.Изузетна постигнућа младих

- недостатак материјалних средстава упућених младим талентима;
- недостатак бриге о талентима(углавном су препуштени сами себи и помоћи родитеља);
- непостојање довољно финансијских средстава и стипендија за талентоване ђаке;
- постојећа материјална средства намењена талентима су недовољна и не упућују се правим особама;
- недостатак утицаја постигнутих резултата за доделу финансијских средстава-недовољно се вреднују постигнути резултати и достигнућа младих на такмичењима;
- недостатак селектирања талената(немогућност откривања и препознавања талената);
- недостатак финансијске подршке спортистима.

6.Слободно време младих(култура и спорт)

- непостојање и неуређеност места,простора за квалитетно провођење слободног времена младих(окупљање,дружења,изласке),у свим месним заједницама у општини Крупањ;
- непостојање омладинског инфо центра;
- немогућност повезивања младих из наше средине са младима из суседних места(градова,општина,региона);
- недовољна сарадња младих из месних заједница;
- недостатак новчаних средстава за одржавање спортских терена и објеката(опреме);
- недостатак превоза младих који су активни у спорту,култури,удружењима и омладинском активизму(општински комби);
- недефинисаност власничких и корисничких односа просторија у којима се могу окупљати млади;
- много младих своје слободно време "троши" у кладионицама,дискотекама,кафићима;
- недовољно аутобуских линија ка селима општине(током распуста);
- недостатак техничке опреме(компјутери,музички уређаји и сл.) и опреме за забаву;
- недостатак спорских,рекреативних,културних и забавних дешавања за младе(турнири,концерти,кампови,манифестације,сусрети села...);
- непостојање позоришних представа и уметничких манифестација у селима.

7.Образовање младих

- непостојање адекватног неформалног образовања(школе страних језика,курсеви рачунара,разне вештине...);
- недостатак ђачких саветовалишта(информације о стипендијама,конкурсима,обукама...);
- недостатак радионице и психолошког саветовалишта за младе;
- недостатак ваншколских активности;
- немогућност даљег школовања ученика због недостатака финансијских средстава;
- необавештеност младих о постојању,циљу и предностима неформалног образовања;
- незаинтересованост младих за неформално образовање.
- непостојање сеоских библиотека.

8.Запошљавање младих(самозапошљавање и предузетништво)

- лоше стање привреде и лоше финансијско стање младих у општини;
- недостатак радних места у општини;
- немогућност запошљавања(одрађивање приправничког стажа,стицање лиценци,праксе);
- велики одлив младих у потрази за послом у веће градске средине;

- неусклађеност образовног система са захтевима тржишта;
- "рад на црно" и неплаћање обавеза и доприноса за младе;
- недовољан број едукација о предузетништву и потребама тржишта рада;
- лоша финансијска ситуација не подстиче "предузетнички дух" код младих;
- непостојање каријерног центра и саветовалишта за младе по завршетку школовања;
- слабе могућности за преквалификацију и доквалификацију младих;
- недостатак саморганизовања и заједничког наступа младих на тржишту.

9. Безбедност младих

- деструктивно понашање појединих омладинаца;
- недостатак одговорности лица задужених за контролу младих;
- неадекватно реаговање на присутност насиља у породици и вршњачког насиља;
- експанзија малолетничке деликвенције;
- продужено радно време кафића током викенда и прегласна музика;
- опасност пешака-омладине од прекорачења брзине у вожњи несавесних возача;
- могућност куповине цигарета и алкохолних пића од стране малолетника у свим продавницама.

10. Здравље младих

- неинформисаност младих о последицама коришћења дрога и алкохола;
- ниска свест о хигијени;
- лоше здравствене навике међу младима;
- необавештеност младих о загађености воде(поједини извори);
- опасност од паса луталица;
- недовољан број амбуланти и мали број доктора у општини;
- недостатак стоматолога и апотека у селима;
- недостатак предавања о здрављу и проблемима здравља и болести зависности.

11. Млади и животна средина

- недовољан број акција за очување животне средине(нпр.садња дрвећа,уређења радних простора,чишћење и уређење зелених површина);
- недостатак волонтерских радних акција;
- недостатак уређења јавних простора и употреба истих за окупљање младих;
- недостатак свести младих о рециклажи-недостатак контејнера и канти;
- недостатак уређених бицикличких стаза;
- неискоришћеност капацитета за развој туризма у виду природних ресурса;
- небрига о животној средини.

3.7.ЦИЉНЕ ГРУПЕ

Термин "МЛАДИ" који данас свакодневно користимо као синоним терминима тинејџер, омладинац, адолесцент и сл. најмање је одређен термин, што му у значењу и даје одређену предност, јер дозвољава и померање узрастних ограничења као и допуну значења што са осталим терминима није случај. Младост као животно раздобље различито је одређена и дефинисана од стране различитих светских, европских и националних институција и организација. Кад се говори о младима у Европи, углавном се мисли на узраст између 15 и 24 године.

Република Србија је по питању неких повластица младима сматра особе старе до 26 година, али се раздобље младости у многим случајевима продужава све до тридесете године, због дужег трајања образовања и отежаног запошљавања, што одлаже одрастање и друштвену независност.

У Националној стратегији за младе, млади су дефинисани узрастом од 15 до 30 година, па се и локални акциони план односи на ову узрасну категорију младих.

Млади људи којима се бави ЈАП општине Крупањ, су сви млади у наведеном узрасту, а живе на територији Крупања, различитог су социјалног и друштвеног статуса, као и националног, верског, политичког и другог опредељења.

Одељак 4 ПРИОРИТЕТИ У ОМЛАДИНСКОЈ ПОЛИТИЦИ НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ

4.1 СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ

При решавању наведених проблема међу младима у општини Крупањ, три стратешка правца карактерисаће приступ којим се максимализује ефекат спровођења Акционог плана и дефинисаних циљева у Националној стратегији:

1. Повећање обима, квалитета и примерености услуга и активности намењених младима;

2. Ојачавање локалних ресурса за омладински рад;

3. Развијање међопштинске и регионалне сарадње за спровођење омладинске политике.

Логика везе између ова три стратешка правца јесте у идеји да фундаменталне промене у прилагођености програмских садржаја за младе, повећање њихове разноврсности, доступности и заступљености – јесу могуће само ако се локални капацитети свих актера у заједници који раде са младима, а посебно Канцеларије за младе, ојачају, додатно умреже и прилагоде младима и њиховим потребама, истовремено подстичући младе да се активно укључе у спровођење програма на локалном нивоу.

4.2 ОПШТИНСКИ ПРИОРИТЕТИ

У оквиру наведених стратешких праваца, а у складу са општинским материјалним, људским и финансијским ресурсима, локална заједница се одлучује да делује кроз три међусобно повезана приоритетна подручја рада са младима:

1. Оснажити и повећати ниво активизма, волонтеризма и информисаности младих, уз унапређење положаја младих кроз јачање капацитета Канцеларије за младе (КЗМ);

2. Подстицати и унапређивати све облике запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих;

3. Унапређење провођења слободног времена кроз увођење нових спортских и културних садржаја за младе, и развијање неформалног образовања кроз сарадњу институција и организација у општини.

ПРИОРИТЕТ 1 .- Оснажити и повећати ниво активизма, волонтеризма и информисаности младих, уз унапређење положаја младих кроз јачање капацитета КЗМ

Наведени приоритет бави се проблемима неразвијености активизма и волонтеризма међу младима, тј. недовољно доступним информацијама о могућностима за ангажман младих, партиципацији младих у процесима одлучивања, као и блиским питањима попут непостојећих и неодговарајућих капацитета за унапређење положаја младих у локалној заједници.

Активно учешће младих у јавном животу значајан је чинилац развоја сваког друштва. Ипак, млади не учествују у довољној мери у јавном животу локалне самоуправе. Први корак ка већем активизму младих, јесте повећање свести о неопходности учешћа младих о одлучивању о питањима која их се тичу. То би водило уважавању потреба младих, препознавању њихових потенцијала, и охрабривању активизма и волонтеризма међу младима, и преузимању улоге и одговорности у друштву. Истовремено, обавеза је локалне самоуправе, да покаже конкретну спремност за пуно унапређење и развој младих, да подстиче учешће младих у процесу доношења одлука, како би се допринело да млади буду на прави начин информисани и заинтересовани да активније узму учешће на локалном нивоу.

Млади би на адекватан начин требало да буду укључени у рад службе чије је оснивање пред нама, попут омладинског инфо центра при КЗМ. Јер, тек са подршком да се активно укључе у рад институција која се баве питањима у вези са младима, млади би имали прилику да активно утичу на решавање проблема који их погађају. Остварујући права, преузели би и одговорност и формирали се у активне грађане. Отуда је спремност органа локалне самоуправе, да подстакну и подрже пуно и активно учешће младих у процесу подршке и израде политике за младе на локалном нивоу, она мера која ће потврдити колико су млади препознати као тренутни ресурс од највишег значаја.

Проблеми у оквиру овог приоритета,могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- недовољан број омладинских програма и адекватних пројеката који би заинтересовали ширу друштвену заједницу;
- недостатак финансијских средстава за омладинске програме и пројекте;
- недовољно развијени и подржани капацитети КЗМ;
- непостојање омладинског инфо центра,одсуство подршке за одрживост организација и иницијатива младих;
- млади немају добар приступ информацијама о могућностима њиховог учешћа у друштву;
- недовољан број трајних и одрживих волонтерских програма и недовољан број волонтера;
- апатија и незаинтересованост младих,непреузимање одговорности,одсуство препознавања сопствене важности и самопоуздања,одсуство припадности заједници.

У оквиру решавања уочених проблема,локална заједница је поставила следеће специфичне циљеве:

- 1. Јачати капацитете КЗМ и промовисати КЗМ као носиоца локалне политике за младе;**
- 2. Развијати остале локалне ресурсе за младе ради активације младих-помоћ постојећим организацијама и подршка формирању нових омладинских НВО;**
- 3. Развити активизам и волонтеризам младих,кроз континуиране едукативне садржаје;**
- 4. Повећати ниво информисаности младих о могућностима омладинског активизма и програмима за младе.**

ПРИОРИТЕТ 2. –Подстицати и унапређивати све облике запошљавања,самозапошљавања и предузетништва младих

Овај приоритет за развој заједнице у директној је вези са представљањем и разматрањем у одељку "Пресек стања и положаја младих",посебно са проблемима незапослености и немогућности проналажења посла у општини.

Без могућности да се запосле млади људи све више размишљају о одласку из места у којем живе,и нажалост велики број младих је отишао и одлази из свог завичаја.Иако је велики део проблема из области запошљавања,директна последица мера и политике на вишим нивоима од нивоа локалне заједнице,на које није једноставно утицати,стварање могућности за запошљавање младих у општини Крупањ,један је од кључних приоритета за младе и саму локалну самоуправу.Могућност запошљавања и покретање сопственог бизниса међу младима у тесној су вези са општим економским стањем у земљи.Додатно,утичу и посебни фактори који се разликују од општине до општине.Карактеристике општине Крупањ које утичу на могућност запошљавања и самозапошљавања младих су:

- велики проценат незапослености младих-недовољно радних места у општини условљених престанком рада већих производно-индустријских предузећа,док су мала и средња предузећа која су у процесу развоја,у немогућности да отворе онолико радних места колико је потребно;
- потребна су већа улагања у инфраструктуру,нарочито путну мрежу,осавремењавање производних капацитета и опреме,прилив инвестиција са стране(општина,а нарочито Канцеларија за локални економски развој улажу напоре да привуку инвеститоре,што би у наредном периоду требало да постигне одређене позитивне резултате на том плану);
- општина се ослања на развој пољопривреде и туризма,што има потенцијала)међутим,домаћинства на селу су махом старачка,све је мање младих људи,који углавном одлазе у веће градове у потрази за послом,па им је тако пољопривреда само додатна и сезонска активност;
- неусклађеност система образовања са потребама тржишта рада(немогућност у већини случајева,да се знања и вештине које су стечене у току образовања,примене у пракси);
- застаревање и губитак знања и вештина услед дугорочне незапослености;
- низак ниво конкурентности индивидуалних пољопривредних произвођача,због финансијске немогућности у осавремењавање производње,пласмана пољопривредних производа и праћење нових производних процеса;
- не постоји могућност додатног неформалног образовања на територији општине,попут курсева информационах технологија и страних језика,што додатно утиче на ниже квалификационе способности незапослених младих;
- предузетнички дух код младих,услед недостатка финансијских средстава и немогућности добијања повољних кредитних линија,је врло слабо развијен.

Како на могућност запошљавања утиче много фактора,могуће је постићи одређене резултате уз системски приступ овом питању.Важно је да ово питање постане дугорочно стратешко питање,и да се на решавању овог проблема заједнички укључе локална самоуправа,млади и све остале институције које раде са младима.

За решавање уочених проблема.локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

1. **Подстицати програме и обуке за активно тражење посла,преквалификацију и доквалификацију младих;**
2. **Подстицати оснивање центра за каријерно вођење и саветовалиште за младе;**
3. **Развијати програме волонтирања,и/или стажирања и неформалног образовања кроз које би млади могли да стекну радно искуство;**
4. **Подстицати образовање младих у сеоским срединама за предузетништво и организованији наступ на пољопривредном тржишту.**

ПРИОРИТЕТ 3. – Унапређење провођења слободног времена кроз увођење нових спортских и културних садржаја за младе, и развијање неформалног образовања кроз сарадњу институција и организација у општини

Овај приоритет у директној је вези са представљањем и разматрањем изнетим у делу "Пресек стања и положаја младих", а у вези са провођењем слободног времена (културно-образовним, спортским и другим садржајима за младе), као и са недовољно развијеним облицима неформалног образовања.

На основу спроведеног истраживања међу младима, може се закључити да су постојање свеобухватне и системске организације слободног времена младих у нашој општини, недовољна сарадња институција у домену образовања, културе и спорта, недостатак финансијских средстава за спровођење програма и пројеката намењених младима, као и непостојање свести о значају неформалног образовања резултовали отежаним избором могућности за креативно коришћење слободног времена. У недостатку креативних културних и спортских садржаја, као и услед недовољних финансијских средстава, надлежне институције немају програме које одговарају потребама младих, па би у оквиру садашњих могућности било неопходно увести додатне садржаје: културне, образовне и спортске. Циљ је да се повећа ангажовање младих за нове културне и спортске садржаје, па и забавно-рекреативне програме у општини, истовремено подстичући младе на активније и креативније провођење слободног времена.

Такође, неформално образовање, које је у систему образовања младих људи замишљено као допуна формалном образовању, требало би да има већи значај, и неопходно је да би се подигао општи образовни ниво младих. Витални значај неформалног образовања јесте да учи младе самосталности, и ојача вредносне системе кроз семинаре, интерактивне радионице, и тренинге са различитом тематском методологијом. Посебан аспект неформалног образовања треба да буде вршњачка едукација.

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- неадекватан квантитет и квалитет културно-образовних, спортских и других забавно-рекреативних садржаја за младе;
- недовољна партиципација младих у осмишљавању нових културно-спортских и других програма намењених младима;
- несарадња, неактивност (apatiја и смањена комуникација) међу младима за квалитетнијим провођењем слободног времена;
- недовољна финансијска средства за садржаје и програме намењене младима;
- недовољна заинтересованост младих за програме и пројекте из културе;
- недостатак различитих видова неформалног образовања.

За решавање уочених пролема,локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

- 1. Укључивање младих у креирање и реализовање постојећих,и организацију нових културно-спортских и забавно-рекреативних садржаја за младе у општини,кроз сарадњу институција;**
- 2. Развијање нових облика активности и садржаја атрактивних за младе,**
- 3. Развијање свих облика неформалног образовања.**

Одељак 5 ПОВЕЗАНОСТ СА ДРУГИМ СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА

5.1 УСКЛАЂЕНОСТ СА НАЦИОНАЛНОМ СТРАТЕГИЈОМ ЗА МЛАДЕ

Акциони план за младе општине Крупањ у потпуности је усклађен са Националном стратегијом за младе коју је на иницијативу Министарства омладине и спорта, усвојила Влада Србије. Национална стратегија за младе усклађена је са Националном стратегијом Србије за приступање Европској унији, Стратегијом за смањење сиромаштва, Стратегијом развоја социјалне заштите у Републици Србији, Националном стратегијом запошљавања, Националном стратегијом привредног развоја Србије, Миленијумским циљевима развоја, Стратегијом развоја менталног здравља, Стратегијом развоја стручног образовања у Републици Србији, и др, као и одговарајућим међународним документима. Сваки национални документ предвиђа мере подршке и дефинише акције на локалном нивоу, јер је јасно да само јасна повезаност и усклађеност акција на оба нивоа, националном и локалном, може да доведе до унапређења друштвене заједнице у целини.

Тако и Акциони план за младе, који директно претаче принципе и вредности и стратешке и специфичне циљеве дефинисане Националном стратегијом за младе у конкретне акције на локалном нивоу, увезује све принципе дате у наведеним националним документима, а који се тичу младих.

Остваривање ових циљева биће усклађено са наведеним принципима и вредностима и препорукама датим у Националној стратегији за младе, континуирано праћено и вредновано, како би се, у случају евентуалних потешкоћа, благовремено и на одговарајући начин реаговало. Спознајући унапређење положаја и услова за развој младих, који чине темељ напретка сваког друштва као један од кључних задатака локалне заједнице, биће учињени максимални напори како би се наведени стратешки циљеви остварили у задатом временском периоду, а у складу са реалним друштвеним околностима.

5.2 УСКЛАЂЕНОСТ СА ДРУГИМ ЛОКАЛНИМ СТРАТЕГИЈАМА

Стратешка документа која су у општини Крупањ урађена и усвојена у области локалног,економског и социјалног развоја:

- 1.Стратегија локалног економског развоја општине Крупањ 2006-2016.,усвојена 26.06.2006.године;
- 2.Стратегија локалног одрживог развоја општине Крупањ 2007-2013.,усвојена 28.10.2009.године;
- 3.Стратешки план за социјалну заштиту општине Крупањ 2007-2012.,усвојен 10.12.2007.године

Акциони план за младе је у сагласности са свим наведеним стратешким документима.

Оваквом усаглашеношћу различитих стратегија и планова,постиге се хармонизован рад свих локалних актера на остваривању заједничких,међусобно преплетених циљева.Суштина реализације ових циљева јесте,у крајњој инстанци,подизање укупног квалитета живота у општини Крупањ.

Одељак 6. МЕХАНИЗМИ СПРОВОЂЕЊА АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА МЛАДЕ

Управљање у процесу спровођења Акционог плана за младе

Локални акциони план за младе израђује локална самоуправа. Носилац израде овог документа је Канцеларија за младе. За имплементацију овог документа биће задужена локална самоуправа, Канцеларија за младе, Савет за младе са посебним радним групама, разне институције и организације као и неформалне групе из општине. Локални координатор/ка чиниће спону између Канцеларије и надлежних из локалне самоуправе, Савета за младе, јавности и свих осталих учесника у послу који првенствено треба да буде партнерски и резултат сталног консултативног процеса међу свим заинтересованим друштвеним чиниоцима. Под осталим кључним актерима подразумевају се, пре свега, институције и организације које спроводе програме за младе под окриљем општинске управе, а уз подршку релевантних владиних и невладиних институција и организација са републичког нивоа.

Резултати рада Канцеларије за младе, кроз извештаје за чију је израду задужен локални координатор/ка, биће презентовани Председнику општине, члановима Општинског већа и члановима Савета за младе, који ће својим одлукама обезбеђивати предуслове да се планиране активности реализују у усвојеним роковима. Административно-техничка подршка локалном координатору/ки биће обезбеђена кроз ангажовање лица која ће заједно са координатором/ком чинити Тим Канцеларије за младе, са јасно дефинисаним описом послова и задатака за сваког члана/чланицу Тима.

Мониторинг-праћење

Мониторинг или надгледање је континуирано праћење резултата и напретка у спровођењу планираних активности, који се врше на основу унапред дефинисаних индикатора. Мониторинг подразумева поређење информација прикупљених током имплементације са унапред дефинисаним индикаторима. Спровођење мониторинга има за циљ:

- наменско коришћење уложених људских и материјалних ресурса за спровођење планираних активности;
- да обезбеди да се активности спроводе на начин који гарантује испуњавање циљева који су испланирани, и да се измери у којој мери се испуњава циљ плана;
- да се на време изврше модификације активности, материјалних ресурса и особља;
- да се побољша квалитет услуга и активности које се пружају, и укључе резултати у планирање ревизије планског документа;
- да се препознају професионални капацитети сарадника.

Евалуација-вредновање

Евалуација(процес постигнућа) је процес којим се на систематски и објективан начин настоји одредити релевантност,делотворност,ефикасност и утицај реализованих активности у оквиру постојећих циљева(циљева акционог плана).Евалуација се ослања на резултате мониторинга,као на сопствене методе и алате.Бави се анализом и проценом прикупљених података у циљу оцене вредности успешности пројекта.Она треба систематски и објективно да процени напредовање ка остваривању крајњих резултата.

Евалуацијом се мери:

- испуњење ЛАП-ом постављених резултата:сагледавање резултата пројекта и у којој су мери они остварени;
- утицај спроведених активности или услуга на кориснике,односно циљну групу(младе);
- промена у циљној групи,тј.каква се квалитативна промена догодила код циљне групе.

Поред тога евалуација служи да се:

- унапреде методе мониторинга;
- лакше препознају унутрашње и спољашње снаге и слабости;
- да се нови увиди интегришу у ревизију ЛАП-а;
- прикупе нове информације потребне за ефикасније наредно планирање (ревизију)ЛАП-а.

Интерну или унутрашњу евалуацију спроводе учесници у процесу планирања,они имају већи увид у реално стање ствари,јасну слику шта је најрелевантније процењивати,који су извори информација најобјективнији и слично.Тела која учествују у планирању имплементације ЛАП-а,као и задужени за евалуацију су:радна група за израду локалног акционог плана за младе и савет за младе општине Крупањ тј.посебан тим(од четири члана) изабран из ових тела.

Екстерну или спољашњу евалуацију спроводе споља ангажовани, "неутрални" стручњаци,чиме је опасност од личних пројекција мања,обрада и интерпретација података објективнија,реалније је виђење спољашњих и унутрашњих снага и слабости.Тела која прате спољашњу евалуацију су:Општинско веће,Скупштина општине,медији.

Извештај тима за евалуацију доставља се Председнику општине,члановима савета за младе,општинској Скупштини и другим заинтересованим странама.Извештај је основни документ на основу којег ће се радити ревизија Акционог плана,јер он треба да садржи процену делотворности свих мера које су финансиране,као и њихов утицај на локалну средину.

Одељак 7

ПРОМОЦИЈА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА МЛАДЕ

Јавна расправа

Процес јавне расправе има за циљ да поспешу дијалог најширег обима у локалној средини, и да буде завршна фаза широког консултативног процеса израде Локалног акционог плана за младе. Јавна расправа представља механизам који омогућава најширем кругу грађанства да утиче на будуће мере намењене бризи о младима, а чију ће примену координирати локална самоуправа.

Наведени процеси подразумева јавно представљање општинских приоритета у вези са питањима и проблемима младих, као и мерама за њихово решавање, кроз све расположиве медије на локалном и-или регионалном нивоу. Поред промотивних активности, јавна расправа треба да представља и механизам којим грађани могу да доставе своје коментаре, предлоге и допуне.

После јавне расправе, Канцеларија за младе, у сарадњи са Саветом за младе, разматра пристигле коментаре, предлоге и допуне и одлучује да ли ће бити измена у Акционом плану или је потребно додатно објаснити поједина питања грађана.

Када се заврши израда ЛАП-а за младе, спроведе јавна расправа и исти буде усвојен од стране општинских власти и када се за одређене предложене активности обезбеде финансијска средства, тек тада предстоји прави посао на нивоу локалне заједнице.

Након усвајања Локалног акционог плана промоција истог се наставља. Део планираних активности у склопу промоције одвијаће се постављањем документа у електронској форми на општинском сајту, трибинама младих о значају локалног акционог плана и организацијом кампања са циљем подизања свести јавности о значају локалног акционог плана као општег добра за општину.

Анекс 1 Планиране активности у 2011. години (и континуирано)

Приоритет	Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства
					Надлежни организације	Укупно
Оснажити и повећати ниво активизма, волонтеризма и информисаности младих уз унапређење положаја младих кроз јачање капацитета КЗМ	1. Развијање боље сарадње са институцијама у општини, младима, и привредним сектором и заједницом уопште	током године	1. Успостављена боља сарадња и заједничко деловање на локалном нивоу	1. Препознатљивост, позиционирање и сарадња КЗМ са свим локалним актерима	ЛС, КЗМ, МОС, млади	2. 260.000 3. 50.000
	2. Формирање омладинског инфо центра и његово опремање		2. Боља информисаност и умреженост младих	2. Број младих који користе услуге инфо центра	2. ЛС, КЗМ, УГ, млади	
	3. Јачање волонтерског активизма младих у одржавању нових и постојећих локалних		3. Повећана свест о волонтеризму као виду активизма међу младима	3. Број нових младих волонтера	3. КЗМ, школе, УГ	

	<p>манifestација</p> <p>4.Организовање манифестација поводом међународног дана младих,и датума значајних за младе</p> <p>5.Дистрибуција информација младима путем организованих састанака,кампања, посете школама,путем интернета и медија</p> <p>6.Креирање и ажурирање интернет портала за младе</p> <p>7.Успостављање заједничке сарадње свих удружења,организа ција и институција које се баве младима</p> <p>8.Успостављање нових облика сарадње и посете КЗМ из околних општина у Србији</p> <p>9.Учествовање и конкурисање за</p>		<p>4.Организовање и спровођење манифестација значајних за младе</p> <p>5.Боља и унапређена информисаност младих у општини на свим нивоима</p> <p>6.Побољшана и осавремењена информисаност младих</p> <p>7.Успостављена боља сарадња на општинском нивоу</p> <p>8.Успостављена сарадња са другим КЗМ</p> <p>9.Одобрена нова средства за</p>	<p>4.Број реализованих и спроведених манифестација</p> <p>5.Број младих на састанцима,посетама и кампањама</p> <p>6.Креиран интернет портал</p> <p>7.Уговор о сарадњи</p> <p>8.Број нових КЗМ са којима је успостављена сарадња</p> <p>9.Број одобрених предлога пројеката</p>	<p>4.ЛС,КЗМ,УГ, општ.институције</p> <p>5.КЗМ,школе, медији</p> <p>6.КЗМ,ЛС</p> <p>7.ЛС,КЗМ,УГ,медији, опш.институције,МЗ</p> <p>8.КЗМ,УГ,савези</p> <p>9.КЗМ,УГ</p>	<p>4. 60.000</p> <p>6. 10.000</p> <p>8. 30.000</p> <p>9. 15.000</p>
--	--	--	--	--	--	---

	пројекте омладинских активности и конкурсе код домаћих и страних донатора		спровођење омл.пројеката			Укупно: 425.000
Подстицати и унапређивати све облике запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих	<p>1. Едукације о предузетништву и другим вештинама важним за активно тражење посла</p> <p>2. Организовање саветовања за активно тражење посла, писање CV, бизнис плана и информисање младих</p> <p>3. Организовање обуке за преквалификацију и доквалификацију младих за дефицитарна занимања</p> <p>4. Израда, штампање и презентација приручника "Изабери своје занимање"</p> <p>5. Израда упитника о професионалној оријентацији младих: тестирање и</p>	током године	<p>1. Подизање свести међу младима о значају предузетништва и запошљавању</p> <p>2. Млади саветовани и информисани о новим тендецијама на тржишту рада</p> <p>3. Млади обучени за нека дефицитарна занимања и активно траже ново запослење</p> <p>4. Младима указано на значај доброг избора будућег животног занимања</p> <p>5. Укључивање шире друштвене заједнице и помоћ младима при професионалној</p>	<p>1. Број младих присутних на едукацијама</p> <p>2. Број младих присутних на саветовању</p> <p>3. Број младих који су преквалификовани и оспособљени за нова занимања</p> <p>4. Број одштампаних и подељених приручника</p> <p>5. Потписан меморандум о сарадњи</p>	<p>1. НСЗ, КЗМ, удр. предузетника</p> <p>2. КЗМ, НСЗ, школа</p> <p>3. НСЗ, КЗМ, ЛС, предузетници</p> <p>4. КЗМ, ЛС, средња школа, медији</p> <p>5. КЗМ, НСЗ, медији, психолози, школе</p>	<p>2. 30.000</p> <p>4. 25.000</p> <p>5. 15.000</p>

	<p>информисање младих завршних разреда средње школе</p> <p>6.Основати центар за каријерно вођење и професионално информисање младих са саветовалиштем</p> <p>7.Едукације за развој предузетничких иницијатива младих на селу и помоћ младима који се баве пољопривредом</p> <p>8.Подршка предузетничким иницијативама младих од стране општине које ће да упосле локалне капацитете и запосле младе</p>		<p>орјентацији</p> <p>6.Већа информисаност и оснаживање младих за тражење посла на тржишту рада</p> <p>7.Млади из сеоских средина охрабрани и упознати са савременим токовима у пољопривредној производњи</p> <p>8.Давање подстицаја предузетничким иницијативама младих у општини</p>	<p>6.Одлука општинске скупштине о оснивању центра</p> <p>7.Број младих са села који су присуствовали едукацијама</p> <p>8.Одлука о додели и усмеравању средстава којима се подстичу млади</p>	<p>6.НСЗ,ЛС,предузетници,</p> <p>7.НСЗ,ЛС,КЗМ, АМСП,МП,</p> <p>8.ЛС,КЗМ,удружење предузетника,</p>	<p>7. 30.000</p> <p>Укупно: 100.000</p>
<p>Унапређење провођења слободног времена кроз увођење нових спортских и културних садржаја за младе,и развијање неформалног образовања кроз</p>	<p>1.Изградња игралишта за одбојку на песку</p> <p>2.Организација летњег турнира у малом фудбалу</p> <p>3.Васкршњи турнир</p>	<p>током године</p>	<p>1.Изградња непостојећих спортских садржаја за младе у општини</p> <p>2.Увођење нових спортских садржаја у летњем периоду</p> <p>3.Омасовљење</p>	<p>1.Број нових младих корисника игралишта</p> <p>2.Број екипа и младих учесника на турниру</p> <p>3.Број пријављених</p>	<p>1.ЛС,КЗМ,УГ, спортски клубови</p> <p>2.КЗМ,ЛС,МЗ,школе, медији</p> <p>3.подмлаци</p>	<p>1. 140.000</p> <p>2. 30.000</p> <p>3. 10.000</p>

сарадњу институција и организација у општини	у кошарци		учешћа младих	екипа и учесника	политичких партија,КЗМ	
	4.Школа новинарства и односа са јавношћу		4.Развијање свих облика информисаности младих	4,Директни и индиректни учесници	4.Дом културе,КЗМ,',медији	4. 15.000
	5.Бициклијада		5.Промовисање здравих стилова живота	5.Број учесника-бициклиста и рекреативаца	5.ЛС,УГ"Еко-бајк",КЗМ,ПС,медији	5. 30.000
	6.Изложба фотографија "Крупањ 2011"		6.Подстицање креативних способности младих	6.Број младих излагача	6.КЗМ,Дом културе,УГ	6. 15.000
	7.Едукација младих о културно-историјској баштини општине Крупањ		7.Боља информисаност младих о историјату општине	7.Број младих присутних едукацији	7.КЗМ,Дом културе,школе,медији	7. 15.000
	8.Организовање едукација из различитих тематских области:здравих стилова живота,алкохолизма-наркоманије,ПАС, безбедности,спорта, здравља и сл.		8.Повећан број младих који учествују у различитим видовима и тематским областима неформалног образовања	8.Број младих обухваћених програмима,број реализованих кампања неформалног образовања	8,КЗМ,ЛС,М ОС,Дом здравља,Дом културе,ПС,школе,медији	8. 50.000
						Укупно: 305.000

Анекс 2 **Активности у периоду 2012- 2015. године**

Приоритети	Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства
					Надлежни органи-институције /организације	Учесници	Укупно
1. Оснажити и повећати ниво активизма, волонтеризма и информисаности младих уз унапређење положаја младих кроз јачање капацитета КЗМ	1. Даље развијање сарадње КЗМ са другим КЗМ-е, релевантним локалним и регионалним институцијама и НВО	2012-2015.	1. Развијена сарадња са општинским органима, суседним општинама и КЗМ-е и локалним и регионалним НВО	1. Број заједнички реализованих пројеката, обезбедена средства за рад КЗМ	1. КЗМ, локалне и регионалне НВО, општина	1. млади и чланови-волонтери КЗМ-е и НВО	*
	2. Перманентне кампање промовисања КЗМ усмерене ка младима и заједници уопште		2. Подигнута свест о важности КЗМ, респектабилна и препознатљива КЗМ	2. Квалитет кампање, број младих који подржавају рад КЗМ	2. КЗМ, ЈС, МОС, школе	2. млади у општини	
	3. Јачати капацитете и могућност младих да активно учествују у друштву на локалном нивоу		3. Покренути програме јачања капацитета и могућности младих у лок. заједници	3. Број одржаних састанака и кампања лок. власти и младих	3. ЈС, КЗМ, УГ	3. млади, чланови УГ	

	<p>4.Промовисање волонтеризма међу младима и покретање локалног волонтерског сервиса при КЗМ</p> <p>5.Волонтерско активирање младих у одржавању локалних манифестација</p> <p>6.Подстицати оснивање инфо пунктова за дистрибуцију информација младима</p> <p>7.Одржавање,умрежавање и даље унапређење веб портала за младе</p> <p>8.Унапређење рада омладинских група на сеоским подручјима</p>		<p>4.Основа волонтерски сервис и створена волонтерска мрежа</p> <p>5.Повећан волонтеризам младих,повећана свест заједнице о младима</p> <p>6.Успостављени и формирани инфо пунктови за дистрибуцију информација</p> <p>7.Релевантне информације за младе доступне су на интернету</p> <p>8.Активно укључивање младих из сеоских средина у омл.рад</p>	<p>4.Одлука о оснивању волонтерског сервиса</p> <p>5.Број младих као учесника и медијска праћеност манифестација</p> <p>6.Број корисника услуга инфо пунктова међу младима</p> <p>7.Доступност портала и број посетилаца сајта за младе</p> <p>8.Број заједнички реализованих пројеката</p>	<p>4.КЗМ,ЛС,МОС, медији</p> <p>5.КЗМ,УГ,школе, медији</p> <p>6.ЛС,КЗМ,МЗ, школе,медији</p> <p>7.ЛС,КЗМ,школе</p> <p>8.КЗМ,МЗ,ЛС</p>	<p>4.млади волонтери</p> <p>5.волонтери и ученици</p> <p>6.млади у општини</p> <p>7.млади,корисници и уређивачи сајта</p> <p>8.млади,нарочито из сеоских средина</p>	
<p>Подстицати и унапређивати све облике запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих</p>	<p>1.У складу са потербама рада ,добољшати и обезбедити виши квалитет обука за унапређење постојећих и</p>	<p>2012-2015.</p>	<p>1.Повећан квалитет обука и повећан број младих који су прошли обуке</p>	<p>1.Број младих који су се запослили након учешћа у обукама за унапређење постојећих и</p>	<p>1.НСЗ,ЛС,КЗМ, УГ</p>	<p>1.млади као корисници обука</p>	<p>*</p>

	<p>стицање нових вештина и квалификација</p> <p>2.Имплементирати програме вршњачке едукације за информисање младих у области запошљавања</p> <p>3.Континуиране едукације и саветовања за активно тражење посла,писање CV,правним и економским аспектима важним за покретање бизниса младих</p> <p>4.Подстицати даљи развој центра за каријерно вођење и саветовалишта за рад са младима на тржишту рада</p> <p>5.Подстицати образовање младих за предузетништво у сеоским срединама</p> <p>6.Повећати могућност запошљавања младих у малим и</p>		<p>2.Информације из области запошљавања дистрибуиране су кроз програме вршњачке едукације</p> <p>3.Млади оспособљени и спремни да покрену сопствени бизнис и активно тражење посла</p> <p>4.Унапређен рад центра за каријерно вођење и саветовалишта за младе</p> <p>5.Орјентисаност младих ка агробизнису и економски исплативој производњи</p> <p>6.Успостављање сарадње са МСП,прикупљање података о</p>	<p>стицање нових квалификација</p> <p>2.Број корисника програма вршњачке едукације у области запошљавања</p> <p>3.Укупан број обука и саветовања,као и број младих</p> <p>4.Годишњи број корисника центра</p> <p>5.Број младих из сеоских средина обухваћених едукацијом</p> <p>6.Број предузећа са којима је успостављена</p>	<p>2.ЛС,КЗМ,школе</p> <p>3.НСЗ,КЗМ,ЛС, удружење предузетника</p> <p>4.НСЗ,МОС,ЛС, КЗМ</p> <p>5.ЛС,МЗ,КЗМ, центар за рурални развој,медији</p> <p>6.АМСП,МСП, НСЗ,ЛС</p>	<p>2.млади-вршњачки едукатори и незапослени</p> <p>3.млади,предузетници,запослени и незапослени</p> <p>4.сви млади корисници центра</p> <p>5.млади из сеоских средина</p> <p>6.Млади на тржишту рада, ученици</p>	
--	--	--	---	--	---	---	--

	<p>средњим предузећима на територији општине и шире</p> <p>7. Подршка новим предузетничким иницијативама младих за запошљавање локалних капацитета</p> <p>8. Стипендирање дефицитарних занимања у корист локалног развоја</p> <p>9. Континуирано информисање младих о могућностима запошљавања и програмима који су доступни за младе</p>		<p>потребама за занимања и вештинама за запошљавање</p> <p>7. Подршка предузетничким програмима у домену екологије, заштите животне средине, туризма и пољопривреде</p> <p>8. Редифинисати постојећи систем стипендирања из општинског буџета</p> <p>9. Систематски прикупљати информације о могућностима програма запошљавања, те их учинити доступним младима</p>	<p>сарадња, прикупљени подаци о потребама предузећа</p> <p>7. Укупан број програма и усмерена средства којима се подстичу млади за предузетничке иницијативе</p> <p>8. Број пријављених студената, број одобрених стипендија</p> <p>9. Доступност и квалитет информација за запошљавање младих</p>	<p>7. ЈС, МЗ, УГ, КЗМ удружење предузетника</p> <p>8. ЈС, образовне институције, привредни сектор</p> <p>9. НСЗ, ЈС, КЗМ, медији</p>	<p>сред. школе</p> <p>7. млади као активни учесници из наведених области и привредних грана</p> <p>8. студенти и талентовани ученици, успешни произвођачи</p> <p>9. млади у општини</p>	
<p>Унапређење провођења слободног времена кроз увођење нових спортских и културних</p>	<p>1. Континуирано информисати јавност о иницијативама младих у општини (планираним и</p>	<p>2012-2015.</p>	<p>1. Јавност редовно информисана о иницијативама младих</p>	<p>1. Број медијских кампања и број промотивних активности о иницијативама</p>	<p>1. КЗМ, ЈС, медији, УГ</p>	<p>1. млади широм општине, заинтересовани</p>	<p>*</p>

<p>садржаја за младе,и развијање неформалног образовања кроз сарадњу институција и организација у општини</p>	<p>реализованим)</p> <p>2.Подстицати реализацију програма за квалитетно провођење слободног времена</p> <p>3.Настављање са неговањем постојећих и иницирање нових креативних и спортских садржаја за младе у општини и у сарадњи са суседним општинама</p> <p>4.Организовати масовније спортске манифестације,школе и кампове (атлетске и бицикличке трке,орјентационе кросеве,турнире,школске олимпијаде и сл.) ради промоције спорта или из хуманитарних разлога</p> <p>5.Реновирати и опремити постојеће спортске објекте,укључујући објекте за рекреацију на отвореном,као и</p>		<p>2.Унапређење квалитета провођења слободног времена</p> <p>3.Уведени нови спортско-рекреативни садржаји за младе у општини,нарочито у време летњег распуста</p> <p>4.Промоција активног,здравог стила живота међу младима у општини</p> <p>5.Унапређени услови за бављење младих спортским активностима</p>	<p>младих</p> <p>2.Број програма за квалитетно провођење слободног времена</p> <p>3.Број нових спортско-рекреативних садржаја за младе</p> <p>4.Број младих учесника или корисника манифестација</p> <p>5.Број реновираних и изграђених спортских објеката намењених младима</p>	<p>2.МОС,ЛС,КЗМ</p> <p>3.ЛС,КЗМ,школе,ТО,клубови,УГ, медији</p> <p>4.МОС,спортски савези,ЛС,КЗМ,УГ,МЗ,школе,медији</p> <p>5.МОС,ЛС,МЗ,УГ,клубови</p>	<p>2.млади у општини</p> <p>3.чланови спорских клубова и удружења, ученици</p> <p>4.млади из целе општине,спортисти и рекреативци</p> <p>5.млади у општини,спортисти,ученици</p>	
--	--	--	---	--	--	--	--

	<p>изградњу нових објеката(игралишта, спортских терена), посебно у сеоским срединама</p> <p>6. Креирање трибина, културних дешавања и књижевних вечери у сарадњи са библиотеком и Домом културе</p> <p>7. Успоставити сталну сарадњу са кључним партнерима у области неформалног образовања</p> <p>8. Даље промовисање неформалног образовања, концепта доживотног учења, и реализовање кампања којима се знање и образовање промовишу као вредности</p>		<p>6. Реализовани нови културни програми за младе</p> <p>7. Успостављена сарадња са свим кључним партнерима у области неформалног образовања</p> <p>8. Повећан број младих који учествују у различитим видовима неформалног образовања</p>	<p>6. Број одржаних програма и број младих посетилаца</p> <p>7. Усвојени протоколи о сарадњи, извештаји о оствареној сарадњи</p> <p>8. Број младих обухваћених програмом неформалног образовања</p>	<p>6. Дом културе, КЗМ, ЛС, УГ</p> <p>7. МОС, НЗС, УГ</p> <p>8. МОС, ЛС, НСЗ, КЗМ, УГ, школе</p>	<p>6. млади уметници, ученици,</p> <p>7. чланови УГ, ученици, млади</p> <p>8. млади у општини, предавачи и едукатори</p>	
--	--	--	--	---	--	--	--

*-износ укупно потребних финансијских средстава за наведени период, зависиће од остварења и издвајања средстава за активности планираних у 2011. години, као и опште економске ситуације и накнадно ће бити планиран за сваку годину.

На основу члана 38 Статута општине Крупањ („Службени лист општине Крупањ“ бр. 19/08) Скупштина општине Крупањ, на седници одржаној дана 28.12. 2010. године , донела је

РЕШЕЊЕ

I. УСВАЈА СЕ Локални акциони план за младе општине Крупањ (2011 – 2015 године).

II. Решење ступа на снагу даном доношења а објавиће се у „Службеном листу општине Крупањ“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ КРУПАЊ

I Број: 016 - 16/2010
29.12. 2010. године
К р у п а њ

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Бождар Исаиловић